

FFB-41/11-3/2020.

FFB-3/2020. sz. ülés
(FFB-29/2018-2022. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Fenntartható fejlődés bizottságának**
2020. április 27-én, hétfőn 13 óra 40 perckor
az Országház Apponyi Albert gróf termében (főemelet 58.)
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

Napirendi javaslat	3
Az ülés résztvevői	4
Az ülés megnyitása, a határozatképeség megállapítása, a napirendi javaslat elfogadása	5
A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény és a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény módosításáról szóló T/10099. számú törvényjavaslat (Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)	5
A részletes vita első szakasza	5
A részletes vita második szakasza	10
A részletes vita harmadik szakasza	12
A klímavész helyzet kihirdetéséről szóló T/7021. számú törvényjavaslat (Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)	12
A részletes vita első szakasza	12
A részletes vita második szakasza	27
A részletes vita harmadik szakasza	30
Az éghajlatváltozási veszélyhelyzetből fakadó, halasztást nem tűrő feladatokról szóló H/7380. számú határozati javaslat (Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)	31
A részletes vita első szakasza	31
A részletes vita második szakasza	34
A részletes vita harmadik szakasza	35
A légszennyezettség esetén elrendelt füstköd-riadó terv (szmogriadó) szigorításával összefüggő intézkedésekről szóló H/9247. számú határozati javaslat (Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)	36
Tordai Bence (Párbeszéd) előterjesztése	36
Hozzászólások	37
Határozathozatal	38
Egyebek	38
Az ülés berekesztése	38

Napirendi javaslat

1. A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény és a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény módosításáról szóló törvényjavaslat (T/10099. szám)
(Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)
(Kijelölt bizottság)
2. A klímavészhelyzet kihirdetéséről szóló törvényjavaslat (T/7021. szám)
(Tordai Bence, Burány Sándor, Szabó Timea, Dr. Mellár Tamás és Kocsis-Cake Olivio (Párbeszéd) képviselők önálló indítványa)
(Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)
(Kijelölt bizottság)
3. Az éghajlatváltozási veszélyhelyzetből fakadó, halasztást nem tűrő feladatokról szóló határozati javaslat (H/7380. szám)
(Schmuck Erzsébet (LMP), Dr. Gurmai Zita (MSZP), Dr. Hadházy Ákos, Dr. Szél Bernadett (független), Dr. Vadai Ágnes (DK), Nunkovics Tibor (Jobbik), Szabó Timea (Párbeszéd és Dr. Keresztes László Lóránt (LMP) képviselők önálló indítványa)
(Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)
(Kijelölt bizottság)
4. A légszennyezettség esetén elrendelt füstköd-riadó terv (szmogriadó) szigorításával összefüggő intézkedésekről szóló számú határozati javaslat (H/9247. szám)
(Szabó Timea és Tordai Bence (Párbeszéd) képviselő önálló indítványa)
(Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)
5. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: Schmuck Erzsébet (LMP), a bizottság elnöke
Bencsik János (Fidesz), a bizottság alelnöke

Dr. Turi-Kovács Béla (Fidesz), a bizottság alelnöke
Nunkovics Tibor (Jobbik), a bizottság alelnöke
Koncz Ferenc (Fidesz)
Varga Gábor (Fidesz)
Szászfalvi László (KDNP)
Hajdu László (DK)

Helyettesítési megbízást adott

Simonka György (Fidesz) Bencsik Jánosnak (Fidesz)

A bizottság titkársága részéről

Vásárhelyi Pál, a Vállalkozásfejlesztési bizottság munkatársa

Meghívottak

Hozzászólók

Dr. Kaderják Péter államtitkár (Innovációs és Technológiai Minisztérium)
Dr. Andréka Tamás főosztályvezető (Agrárminisztérium)
Tordai Bence (Párbeszéd) országgyűlési képviselő

(Az ülés kezdetének időpontja: 13 óra 40 perc)

Az ülés megnyitása, a határozatképeség megállapítása, a napirendi javaslat elfogadása

SCHMUCK ERZSÉBET (LMP), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó napot kívánok! A Fenntartható fejlődés bizottsága 2020. évi április 27-ei ülését ezennel megnyitom. Tisztelettel köszöntöm a bizottság megjelent tagjait, vendégeinket és azokat, akik az ülésre érkeztek. Az elején néhány tájékoztató jellegű információt szeretnék megosztani önökkel. Először is azért nem a saját üléstermünkben vagyunk, amely a földszint 10. számú terem, mert a veszélyhelyzetre tekintettel a bizottsági üléseken a sajtó munkatársai személyükben nem lehetnek jelent, a belső hálózaton közvetítve kapnak hangot és képet a munkájukhoz, erre műszakilag azonban nem minden tárgyalóban van lehetőség. A másik, hogy a bizottsági titkárságokon dolgozók kétéltűs turnusokban vannak beosztva hivatali munkavégzésre, így állt elő az a helyzet, hogy a mai ülésen Vásárhelyi Pál, a Vállalkozásfejlesztési bizottság munkatársa van mellettem, ő segíti az ülésvezetést. Az egész ülésre vonatkozóan kérem, hogy a saját és mások egészségére vigyázva lehetőleg tartsák meg a megfelelő távolságot egymástól. Végül egy technikai jellegű tudnivaló: a hangosítást a régi gyakorlatnak megfelelően kértük, azaz amikor megadom a szót, a mikrofonon lévő gomb megnyomásával lehet be-, majd a hozzászólás befejezésekor kikapcsolni a hangot. Köszönöm, és akkor ezek után érdemben megkezdjük az ülést.

Megállapítom, hogy a bizottság határozatképes, Bencsik János alelnök úr helyettesíti Simonka Györgyöt. A mai ülésünk napirendi javaslatát előzetesen megküldtük a bizottság tagjainak. Kérem, aki egyetért a javaslattal, kézfeltartással jelezze. *(Szavazás.)* Egyhangú, köszönöm, tehát akkor megállapítom, hogy a bizottság a mai napirendünket elfogadta.

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény és a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény módosításáról szóló T/10099. számú törvényjavaslat (Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)

A részletes vita első szakasza

Akkor rátérünk rögtön az 1. napirendi pontra: a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény és a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény módosításáról szóló T/10099. számú törvényjavaslat részletes vitájának kijelölt bizottságként történő lefolytatására. Megnyitom a részletes vita első szakaszát, a törvényjavaslatnak a határozati házsabály 44. § (1) bekezdése a-d) pontjaiban meghatározott szempontok szerinti vizsgálatát, azaz hogy megfelel-e az Alaptörvényből eredő követelményeknek, a jogszabályalkotás szakmai követelményeinek, valamint a nemzetközi és európai uniós jogból eredő kötelezettségeknek, és illeszkedik-e a jogrendszer egységébe. Köszöntöm az előterjesztő Agrárminisztérium képviselőjében dr. Andréka Tamás főosztályvezető urat, és kérem, hogy a határozati házsabály 44. § (1) bekezdésében foglalt követelmények vizsgálatát segítendően pár szóban foglalja össze az előterjesztés benyújtásának indokait és szabályozási megoldásait. Parancsoljon, főosztályvezető úr!

DR. ANDRÉKA TAMÁS főosztályvezető (Agrárminisztérium): Köszönöm szépen, elnök asszony. Tisztelettel köszöntök mindenkit! A törvényjavaslat két törvény módosítására tesz javaslatot: a környezet védelméről, illetve a természet védelméről szóló törvényére.

Egyrészt az Alkotmánybíróság egy tavalyi döntéséből eredő következményeknek kívánunk megfelelni, nevezetesen annak, hogy a környezeti, illetve a természeti kérdésekben születő közigazgatási határozatok vonatkozásában a határozatok rendelkező részében kiemelésre kerüljenek azok a követelmények, amelyeket a hatóság a hatósági eljárás során a környezet, illetve a természet védelmével kapcsolatban a vizsgálata során megállapított, és amilyen előírásokat ezzel az ügyfél részére elrendel.

A környezet védelméről szóló törvény másik módosítása az Országos Környezetvédelmi Információs Rendszerrel kapcsolatos adatszolgáltatás elektronizálásához kapcsolódik, amellyel az ügyfelek számára kívánunk adminisztrációs könnyítést biztosítani.

Emellett a törvényjavaslat tartalmaz egy deregulációt, még hozzá abban a tárgykörben, amely az önkormányzatoknak egy speciális felhatalmazását jelenti a törvényben, ez a felhatalmazás eddig lehetőséget biztosított a települési önkormányzatok számára, hogy az avarégetés általános tilalma alól egyedi felmentéseket adhassanak a település vonatkozásában. Nos, különös figyelemmel arra, hogy az avarégetés során keletkező levegőszennyezés milyen súlyos egészségügyi kockázatokat jelent, ezért ezt az eltérési lehetőséget a kormányzat meg kívánja szüntetni, tehát általános tilalmat szeretne bevezetni az avarégetés vonatkozásában Magyarországon. Teheti ezt tulajdonképpen azért is a kormányzat, mivelhogy a kerti zöldhulladék gyűjtése bekerült a hulladék-közszolgáltatás körébe, tehát a hulladék elszállítása során a kerti zöldhulladékot is elviszi, elszállítja a közszolgáltató, tehát nem indokolt annak a helyben történő megsemmisítésére vonatkozó rendelkezés fenntartása.

Nagyon röviden így tudom összefoglalni a törvényjavaslatot. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Akkor megkérdezem a bizottság tagjait, hogy ki kíván hozzászólni a részletes vita e szakaszában. *(Senki nem jelentkezik.)* Úgy látom, hogy nincs jelentkező.

Nekem tulajdonképpen lenne két kérdésem, megtehetem, alelnök úr, átadom a levezetést addig? *(Bencsik János: Ahogy gondolja, elnök asszony!)* Jó, köszönöm szépen.

Az egyik kérdésem arra vonatkozik, mi üdvözljük az avar- és a kerti hulladékégetés betiltását, viszont ez csak 2021-től lép életbe, és még most előtte vagyunk, bár már nagyon sokfelé elkezdtek, azt hiszem, avarégetni. Mi az oka annak, hogy ez nem most azonnal lép hatályba? A tiszta levegő a járvány idején különösen fontos, tehát mi az oka ennek az időbeni kitolásnak?

A másik, amit mi figyelemreméltó javaslatnak tartunk, a kormány rendeleti felhatalmazása az Országos Környezeti Kármentesítési Program végrehajtásával kapcsolatos feladatokra. Itt én szeretném megkérdezni - mert ez már, ugye, elég régóta ketyegő bomba, és már régen sokkal komolyabban neki kellett volna ennek fogni, de tudjuk azt, hogy ez eléggé pénzigényes, ezért szeretném megkérdezni -, hogy erre vonatkozólag milyen becslések vannak, és honnan lesz erre forrás.

DR. ANDRÉKA TAMÁS főosztályvezető (Agrárminisztérium): Az avarégetés megtiltásának időpontjával kapcsolatban a kormányzat is gondolkozik ennek az időszerecségéről. Azt azért fontos látni, hogy ez önmagában a törvényi szabályozáson kívül igényli az önkormányzatok egyedi rendeleteinek a hatályon kívül helyezését is. Mi azt mérlegeltük, hogy hogyan biztosítható elegendő idő arra, hogy az önkormányzatok a saját önkormányzati rendeleteikből is hatályon kívül tudják

helyezni ezt a megengedő vagy bizonyos feltételek között megengedő lehetőséget. A törvényjavaslathoz, ugye, nem érkezett módosító javaslat, tehát a képviselők részéről nem került megfogalmazásra annak az igénye, hogy ez esetleg előrehozásra kerüljön, de ezt egyébként maga a minisztérium is helyesnek és kívánatosnak tartaná, ezért a törvényalkotási bizottsági eljárás keretében tervezünk benyújtani egy olyan módosító javaslatot, amely nem 2021. január 1-jétől, hanem már - nem feltétlenül a törvény hatálybalépésével, mert az meg túl rövid idő lenne, de mondjuk - egy zárosabb időn belül biztosítaná ennek a deregulálását.

Ami pedig az OKIR-kapu fejlesztésével, illetve használatával kapcsolatos kérdést illeti, tudomásunk szerint ezzel kapcsolatban nincs, nem érkezett hozzánk jelzés azzal kapcsolatban, hogy annak az elektronikus használatával kapcsolatban probléma merülne fel. Az OKIR-kapu elvileg idén január 1-jétől webes felületen elérhető, és az érintettek számára, az adatszolgáltatók számára rendelkezésre áll. Azt gondoljuk, hogy ez inkább segíti és adminisztratív szempontból is olcsóbbá teszi a felhasználóknak a mindennapjait, a korábbi papíralapú adatszolgáltatás helyett egy webes felületen történő adatszolgáltatás mindenképpen könnyebbséget jelent.

ELNÖK: *(Jelzésre:)* Bencsik János alelnök úr!

BENCSIK JÁNOS (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszönöm a szót. Két észrevételem lenne. Az egyik az, hogy helyes a szabályozás iránya, a kertihulladék-, zöldhulladék-, avarégetés tiltásának a bevezetése.

A másik észrevételem az, hogy az önkormányzatok, a hegyközségek, a zártkertes területek működtetése vagy - hogy mondjam? - hatékony működésének érdekében létrejött egyesületek, civil szervezetek, kertbarát körök, amelyek jogi személyiséggel is rendelkeznek, kapjanak olyan lehetőséget, olyan pályázati támogatási lehetőséget az elkövetkezendő években, amelyek lehetőséget biztosítanak számukra arra, hogy a zöldhulladék aprításának a megkönnyítését szolgáló gépesítést végre tudják hajtani, ugyanis azt azért látni kell, hogy ebben a műfajban, ahol mezőgazdasági tevékenység folyik, kertgazdálkodás folyik, ott nincs feltétlenül lehetőség arra, hogy az adott esztendőben a szőlővenyigét vagy éppen a lemetszett ágakat, gallyakat, a gyümölcsfákról lemetszett ágakat és gallyakat felaprítva talajeróptólásra visszaforgassák, mert gombás betegséggel, bármilyen betegséggel fertőzött zöldhulladékokról van szó, amelyeket eddig jobbra elégettek, nagy mennyiségben is elégették, mert nem tudták visszaforgatni.

Ezeknek a komposztálhatósága viszont csak abban az esetben biztosított, hogyha kellő mértékben megtörténik a felaprítása, és azt mindannyian tudjuk, hogy azokkal a kisebb gépekkel, amelyeket ilyen 1 millió forint körüli összegért meg lehet vásárolni, ne adj' isten, ilyen százezres gépekről ne is beszéljünk, azokkal ilyen mennyiségben nem lehet ezt a zöldhulladékot ledarálni, és mulcsot készíteni belőle, amely utána már komposztálható is, és onnantól kezdve a hőhatás következtében ezek a betegségek, betegséghordozók elpusztulnak. Éppen ezért hogyha egy ilyen 4-5 millió forintos berendezés megvásárlására van szükség, akkor akár a hegyközségek, akár ezek az egyesületek, akár az önkormányzatok rendelkezzenek majd olyan pályázati kiírásokkal, lehetőségekkel, amelyeknek a keretében ezeket az eszközöket megvásárolhatják. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Főosztályvezető úr, kíván reagálni? *(Dr. Andréka Tamás jelzésére:)* Parancsoljon!

DR. ANDRÉKA TAMÁS főosztályvezető (Agrárminisztérium): Köszönöm szépen. A Vidékfejlesztési Program keretében a kertészeti gépek beszerzése, ilyen beruházás vonatkozásában folyamatosan nyitva van ilyen jogcím, amelyen pályázni lehet, tehát ennek a lehetősége adott uniós forrásból.

Egy megjegyzést, egy kiegészítést hozzátennék. Abban az esetben, amikor úgynevezett zárlati károsítóval fertőzött növényzet megsemmisítésére kerül sor, az kivételt képez, tehát ott kötelező az égetés, és azt tilos elvinni a helyszínről, hiszen azzal a fertőzést más területre is elszállítanák. Amikor tehát olyan növényi megbetegedésről van szó, akkor a helyszíni égetés továbbra is megmarad, az alól nem lehet kivételt tenni, ott más módon nem előzhető meg a járványhelyzet. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Elnézést, nem vettem észre, Nunkovics Tibor képviselő úr, alelnök úr, parancsoljon!

NUNKOVICS TIBOR (Jobbik), a bizottság alelnöke: Köszönöm a szót, elnök asszony. Igazából arra szerettem volna ráerősíteni, amit Bencsik János képviselőtársam is mondott, mert abszolút egyetértek vele, hogy azzal a helyzettel, ami majd ebből adódik, hogy a tiltás következtében megmaradnak ezek az anyagok, valamit kezdeni kell, de közben itt a válasz kapcsán felmerült bennem egy újabb kérdés, hogy nem lesz-e ez kibúvó, itt a megfertőződött anyagokról beszélek, ki fogja tudni azt ellenőrizni, hogy amiket éppen a kertben égetnek, azok fertőzött, gombás gallyak-e, vagy éppen egészséges gallyak, csak az emberi - hogy mondjam? - lustaság miatt esetleg nem akarnak máshogy gondoskodni ezeknek az elszállításáról. Arra tehát azért én kíváncsi lennék, hogy milyen módon próbálnak majd ennek gátat szabni.

Illetve szerintem észszerűbb lenne ebben is egy rendszerben gondolkodni az elszállítást illetően, tehát az jó dolog, hogy ha vannak olyan szervezetek, önkormányzatok, amelyek proaktívak ezen a téren, és megpróbálnak tenni, de akár a szemétszállítási rendszerben - amely azért, tudjuk, rengeteg hibával működik manapság - a zöldhulladék kezelését mégiscsak lehetne egy ilyen országos szervezettségű egységbe tömöríteni. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Hajdu képviselő úr kért szót.

HAJDU LÁSZLÓ (DK): Elnök Asszony! Tisztelt Bizottság! Főosztályvezető Úr! Igen, én is egyetértek, a képviselő úr vagy az alelnök úr által elmondott kiegészítésekkel különösen egyetértek, mégis felvetnék pár gyakorlati dolgot, ami ezzel a helyi rendelettel kapcsolatban az önkormányzatoknak igen kínos volt eddig is, és ezek után még inkább kínos lesz. Ugye, a szomszédomat feljelentem című-típusú helyi rendelet volt ez, legitim módon jelentgették fel egymást az emberek, és gyakorló polgármesterként tudom, hogy az ügyek jelentős része a tömött családi házas részekenél, ahol Pestújhelyen lakik 15 ezer ember, mind kertes házban, és mindnél keletkezik falevél, és mindegyiknél keletkezik zöldhulladék, bizony, ott az egyik szomszéd a másikat kikezdte. Most az nyilván az önkormányzatnál névtelen bejelentés és azonnal, meg videofelvétel, meg minden bizonyítékokkal, erre egy egész apparátus, három-négy ember volt ráállítva, aki egyfolytában ezekkel az ügyekkel foglalkozott első fokon, akkor még voltak ezek a mindenféle fokok, tehát ez egy komoly munkától szabadítja meg az önkormányzatot látszólag, de a feljelentők olyanok, mint anyag-, energiamegmaradás törvénye, hogy legfeljebb csak átalakul a dolog, mert valójában továbbra is megmaradnak ezek a feljelentők, mert azt nem

nagyon tudom elképzelni, hogy olyan jogkövető magatartás lép be egy csettintésre, hogy nem lesz ilyen. Itt egy csomó idős nénihez el sem jut ez a hír, csak tíz év alatt, hogy nem szabad ezt csinálni a jövőt illetően semmi módon, mert a helyi szabályozások ugyan eltértek, mondjuk, Budapest vonatkozásában, de azért ki voltak jelölve napok, amikor a legkevésbé volt kellemetlen, és akkor el lehetett ezt égetni, ezt a helyi rendeletekben szabályozták. Na most, ehhez már hozzászórtak, tehát ha néztük - péntek volt az a nap például az én választókerületemben -, a pénteki napon könnyű dolgunk volt a feljelentéssel, mert pénteken szabad volt ezt égetni. Most így nem lehet.

Viszont van egy másik anomália, hogy pontosan azért, mert kertek vannak, ott piknikeznek, és a faégetés, a faszén és minden ugyanúgy füstölni fog, és ugyanúgy jönnek, mert abból van a másik feljelentéssorozat, hogy ott piknikeznek a kertben tizenöten-húszan, és ugyanúgy füstölnek. Tehát egy olyan dolog van itt szabályozva, most meg visszaszabályozva, amivel sokat nem csináltunk se a környezetvédelemnek, semminek.

Van egy harmadik lépcső is: amely település olyan helyen van, ahol hatalmas közlekedési kipufogógáz és igen nagy zaj van, mondjuk az én kerületemet kettévágja az M3-as, erre is, arra is, ott olyan 800-800 méteres sávban 7,5 kilométeren az egyik oldalon, 7,5 kilométeren a másik oldalon körülbelül a lakosság 40 százaléka nem ilyen avarégetési füsttől szenved, hanem 24 órán a kipufogógáztól, így él.

Az tehát a baj, hogy valami kis szabályozást megoldunk, az alkotmánybírósági döntés értelmében jó sokára, majd egy évvel az alkotmánybírósági döntés után azért idehoztunk valamit, de azért tudjunk róla legalább mi, akik a környezetvédelemnek a törvénykezésével foglalkozunk itt ebben a ciklusban, hogy olyan nagy dolgot nem hajtunk ezzel végre, mert a problémák ugyanúgy meg fognak maradni. Köszönöm szépen, körülbelül ennyit szerettem volna mondani.

ELNÖK: *(Jelzésre:)* Parancsoljon, Turi-Kovács Béla alelnök úr!

DR. TURI-KOVÁCS BÉLA (Fidesz), a bizottság alelnöke: Nagyon röviden: én azt gondolom, hogy támogatjuk, azt hiszem, az az egyetlen igazi jó javaslat, ha azt mondom, hogy valamennyien. Az a helyzet ugyanis, hogy minden ilyen lépést mind a jogkövetőknek, mind pedig a jogalkalmazóknak valóban át kell tudni venni, meg kell szokni, idő kell hozzá. Én még emlékszem arra az időre, amikor ugyanilyen fenntartások voltak egyáltalán a hulladékszállítással kapcsolatban, ma már ezek a fenntartások azért jelentős mértékben csökkentek, nem szűntek még most sem, de jelentős mértékben csökkentek. Fontos lépésnek tartom, hogy ebben előrelépünk, nagyon fontosnak tartom, és azt gondolom, hogy talán erőteljesebben is megjelenhetett volna a jogszabályban az önkormányzatok felelőssége ezen a területen, egyértelmű ugyanis, hogy az, hogy majd a jogkövetők igazán követni fogják-e, döntően azon is múlik, hogy a feltételeket az önkormányzatok hogyan képesek megteremteni. Most, amikor éppen nehéz helyzet van a járvány okán, számos önkormányzatnál megszüntették a zöldhulladékudvart, ami aztán most nyilvánvalóan nem abba az irányba mutat, hogy majd rászoktatjuk a polgárokat arra, hogy el is vigyék ezeket a hulladékokat.

Én ezt fontos lépésnek tartom. Nem fogja megoldani a problémát, igaza van a képviselő úrnak, de egy lépést tehetünk előre.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kérdezem a bizottság tagjait, kíván-e még valaki hozzászólni. *(Senki nem jelentkezik.)* Nem.

Megkérdezem a főosztályvezető urat, kíván-e reagálni. (*Dr. Andréka Tamás jelzésére:*) Parancsoljon!

DR. ANDRÉKA TAMÁS főosztályvezető (Agrárminisztérium): A növényegészségügyi megfontolásból történő égetés mindig a hatóság határozata alapján elrendelésre történik, tehát ott a hatóság rendeli el, hogy azt meg kell semmisíteni, mégpedig égetés útján, e mellett van egy hatósági határozat. Tehát, ha úgy tetszik, ezzel ez a lehetőség, ez a kiskapu zárásra kerül.

Azt mi sem gondoljuk, hogy az avarégetés általános tilalmával kapcsolatban a jogkövető magatartás a hatálybalépés másnapján beállna Magyarországon, ennek nyilván lesz egy folyamata, amíg ennek a kultúrája kialakul. Mondjuk, egy két-három év múlva, ha ez a téma előkerül, akkor már szerintem bőven múlt időben lehet arról beszélni, hogy valaha volt Magyarországon avarégetés.

Ami még a grillezéshez kapcsolódó kérdés volt: az avarégetés, illetve a kerti zöldhulladék-égetés és a kerti sütögetés között van egy igen jelentős különbség, ez pedig az anyagnak a nedvességtartalma. Míg a kerti zöldhulladéknak igen magas a nedvességtartalma, és ebből eredően az égése nagyon nagy mennyiségű, úgynevezett kisméretű szálló port, tehát ilyen PM₁₀-részecske felszabadulásával jár, körülbelül egy ilyen 100 kiló nagyságrendű, tehát egy kupac kerti zöldhulladék elégetése egymillió köbméter levegőnek a beszennyezésére képes, tehát hogy ez milyen nem kívánt következményekkel jár, azért erre az arányra érdemes figyelemmel lenni. Azzal tehát, hogy valaki elégeti a szemétdombját a kertje végében, azzal nagyjából egy településnek a levegőjét képes beszennyezni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Akkor a részletes vitának ezt a szakaszát lezárom.

A részletes vita második szakasza

Ezzel áttérünk a második szakaszra. Képviselői módosító javaslatot nem nyújtottak be a törvényjavaslatához, viszont a kormánypárti frakciótól megkeresés érkezett arra vonatkozóan, hogy a bizottság nyújtson be részletes vitát lezáró módosító javaslatot. A módosító javaslatot az ülés előtt szétküldtük, illetve itt is kiosztottuk. Megkérem Bencsik János alelnök urat, hogy röviden ismertesse a módosító javaslatot. (*Bencsik János: Koncz Ferenc!*) Bocsánat, akkor elnézést kérek! Koncz képviselő úr!

KONCZ FERENC (Fidesz): Bocsánat, én többségi véleményt mondok. (*A kormánypárti képviselők maguk között egyeztetnek.*) Rendben, köszönöm szépen. Közben azon gondolkodtam magamban, hogy szabad-e steaket sütni avarra. Tehát gyakorlatilag ez a törvény, az, amiről itt beszélünk a mostani alkalommal, senkit nem akarok elkészeríteni, az két-három éven belül nem fog megoldódni. Csak meg kell nézni a hulladékudvarok megjelenését egyes településeken, ettől függetlenül kihordják az emberek a mindenféle használt autógumit és más egyéb szemetüket sajnos a zöldbe. Na, szóval ez egy általános probléma, és én félek tőle, hogy még hosszú időn keresztül az lesz.

Akkor elmondom a módosító javaslatot, és aztán elmondom a többségi véleményt. Jó lesz úgy, elnök asszony?

ELNÖK: Én azt gondolom, hogy ha külön tudja választani...

KONCZ FERENC (Fidesz): Rendben!

ELNÖK: ..., akkor mondja el a módosítót! Megkérdezem, hogy ki kíván utána hozzászólni.

KONCZ FERENC (Fidesz): Köszönöm szépen. A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény és a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény módosításáról szóló T/10099. számú törvényjavaslathoz módosító javaslat kerül benyújtásra. A módosító javaslat megfogalmazási pontosítást tartalmaz, amely a 48/E § (1) bekezdés b) pontjára vonatkozik, továbbá a javaslat által módosításra került 70. § (1) bekezdése és a 103. § (1) bekezdése mint két módosító pont kodifikációs és nyelvhelyességi pontosítást tartalmaz. Ennyit a módosító javaslatokról.

ELNÖK: Ezt köszönöm szépen. Megkérdezem, hogy ki kíván hozzászólni, illetve kérdezem a tárcának a képviselőjét, hogy ismerik-e ezt a javaslatot.

DR. ANDRÉKA TAMÁS főosztályvezető (Agrárminisztérium): Ismerjük, és támogatjuk a benyújtását.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kérdezem a bizottsági tagokat. *(Senki nem jelentkezik.)* A módosítóhoz nem szólnak hozzá.

Akkor meghallgatnánk a többségi véleményt.

KONCZ FERENC (Fidesz): Köszönöm szépen. A környezet védelmének általános szabályairól szóló '95. évi LIII. törvény és a természet védelméről szóló '96. évi LIII. törvény módosításáról szóló T/10099. számú törvényjavaslat megfelel a házszabályi rendelkezések 44. § (1) bekezdése szerinti alkotmányossági, jogi és jogalkotási követelményeknek.

A T/10099. számú törvényjavaslat a környezet védelmének általános szabályairól szóló '95. évi LIII. törvény és a természet védelméről szóló '96. évi LIII. törvény technikai és tartalmi módosítását tartalmazza, melynek szükségessége az Alkotmánybíróság döntése miatt és a jogalkalmazásból fakadó tapasztalatok miatt merült fel. Környezetünk és természetünk védelme, megőrzése alapfeltétel az élővilág, az emberek egészsége és életminősége szempontjából. A természeti területek és értékek a nemzeti vagyon pótolhatatlan részét képezik, ezért kötelességünk a természeti örökség és a biológiai sokszínűség védelmezése. Természeti erőforrásainkkal takarékos és észszerű módon kell bánnunk, enélkül az emberi tevékenység és a természet közötti harmónia nem fenntartható. A mulasztás súlyos következményekkel járhat, veszélyeztetheti a jelen generációk egészségét, a jövő generációk létét és számos faj fennmaradását.

Szeretném ismertetni a javaslat két legfontosabb elemét. A módosításnak köszönhetően a Kvt. kiegészül egy új felhatalmazó rendelkezéssel, amely szerint a kormány rendeletben állapítja meg az Országos Környezeti Kármentesítési Program végrehajtásával, továbbá az állami felelősségi körbe tartozó területek kármentesítésével kapcsolatos feladatokat. Megállapításra kerülnek továbbá a barnamezős területek hasznosításával, az ezzel kapcsolatos részletes szabályok, így a barnamezős területekre vonatkozó adatszolgáltatás és nyilvántartás rendje is, a barnamezős területek, amelyek az egészségre és a környezetre káros szennyeződéssel nem rendelkeznek, elősegíteni, hogy a leromlott állapotú területek ismét becsatornázhassanak... becsatornázódhassanak a település vérkeringésébe. - Majdnem „útelágazás” lett belőle.

A javaslatban a 7. § (2) bekezdése és a 11. § (2) bekezdése környezetvédelmi szempontból kiemelt fontosságú. A levegőminőség alakulásában a lakossági fűtés mellett az avar és a kerti hulladék égetésének kiemelt szerepe van. Jelenleg az önkormányzatok nagyobb része a zöldhulladék rendszeres gyűjtése és elszállítása mellett rendeletben tiltja az avar és a kerti hulladék égetését, számos településen azonban lehetőség adódik időben korlátozottan a környezetveszélyeztető tevékenységre. Az avar- és a kerti hulladék nyílt égetése komoly levegőszennyezéssel jár, ez pedig a kisméretűrézszecke-szennyezés egyik forrása, amely meghatározza a helyi levegőminőséget. A javasolt módosítás célja a levegő minőségének javítása, de járulékos hatásként a lakosság levegőterhelésből származó egészségi kockázatát is csökkentheti. A rendelkezés következképpen összhangban áll a kormány által februárban meghirdetett Klíma- és természetvédelmi akciótervvel, és erősíti azon konkrét tettek sorát, amelyekre a kormány vállalkozott.

Kérem, hogy a bizottság támogassa a javaslatot. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Akkor megkérdezem a bizottságot, hogy támogatja-e a módosító javaslat benyújtását. Aki igen, kézfeltartással jelezze! *(Szavazás.)* Igen, egyhangú.

Akkor azt kérdezem a bizottságtól, hogy felhatalmazza-e az elnököt arra, hogy gondoskodjon a bizottság részletes vita során meghozott döntésének megfelelő, a részletes vitát lezáró bizottsági módosító javaslat aláírásáról és benyújtásáról. Kérem, szavazzunk. *(Szavazás.)* Egyhangú. Köszönöm szépen.

A részletes vita harmadik szakasza

Akkor megnyitom a részletes vita utolsó szakaszát, amelyben bizottságunk dönt a részletes vita lezárásáról, a részletes vitáról szóló jelentés elfogadásáról és benyújtásáról. Kérdezem a bizottságot, hogy lezárja-e a részletes vitát. *(Szavazás.)* Igen, egyhangúlag.

Kérdezem a bizottságot, hogy elfogadja-e és benyújtja-e a részletes vitát lezáró jelentést. *(Szavazás.)* Igen, egyhangúlag.

A kérdésem az, hogy a bizottsági véleményt a plenáris ülésen kívánjuk-e elmondani. Koncz képviselő úr?

KONCZ FERENC (Fidesz): Elmondom, persze!

ELNÖK: Jó.

KONCZ FERENC (Fidesz): Csak kiírom a „becsatornázódhassanak” szót.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Akkor köszönöm az előterjesztőnek a részvételét, ezt a napirendi pontot lezárom.

A klímavész helyzet kihirdetéséről szóló T/7021. számú törvényjavaslat (Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)

A részletes vita első szakasza

Akkor a 2. napirendi pontunkban a klímavész helyzet kihirdetéséről szóló T/7021. számú törvényjavaslat részletes vitájának kijelölt bizottságként történő lefolytatására kerítünk sor. Megnyitom a részletes vita első szakaszát, a törvényjavaslat határozati hárszabály 44. § (1) bekezdés a-d) pontjaiban

meghatározott szempontok szerinti vizsgálatát, azaz hogy megfelel-e az Alaptörvényből eredő követelményeknek, a jogalkotás szakmai követelményeinek, valamint a nemzetközi és európai uniós jogból eredő kötelezettségeknek, és illeszkedik-e a jogrendszer egységébe.

Ennél és a következő napirendi pontunknál is országgyűlési képviselők az előterjesztők, nem a kormány, de természetesen lehetőséget szeretnék adni, hogy a kormány képviselője is kifejthesse gondolatait mind az indítvánnyal, mind a képviselői, illetve a bizottsági módosító javaslatokkal kapcsolatban. Ennek megfelelően úgy fogok eljárni, hogy először az előterjesztőnek, majd utána pedig a kormány képviselőjének fogok szót adni.

Köszöntöm az előterjesztők képviselőjében Tordai Bence képviselő urat, és kérem, hogy a határozati házsabály 44. § (1) bekezdésében foglalt követelmények vizsgálatát segítően pár szóban foglalja össze az előterjesztés benyújtásának indokait és szabályozási megoldásait. Parancsoljon, képviselő úr!

TORDAI BENCE (Párbeszéd) előterjesztő: Köszönöm a szót, elnök asszony. Tisztelt Bizottság! Először is nagyon örülök, hogy a Párbeszédnek a klímavész helyzet kihirdetéséről és a klímavédelemről szóló törvényjavaslata végre a bizottság elé kerülhetett részletes vitára, annál is inkább, mert az elmúlt hosszú időszakban azt éreztük, hogy a kormánypártok részéről, hát, nem annyira lelkes és őszinte a támogatás, amely ezt a kezdeményezést kíséri. Ugye, ezt a javaslatot háromszor szavazták le: először önök itt a Fenntartható fejlődés bizottságában akadályozták meg, hogy tárgysorozatba vegyük, utána a Házbizottság tette lehetetlenné a napirendre vételt, majd a kivételes eljárásban a plenáris ülés szavazott ez ellen, és mégis, újra visszajöttünk, és itt vagyunk már a negyedik lépésben, tehát tárgysorozatban napirendre vettük, túl vagyunk az általános vitán, és most a részletes vitában, remélem, akkor lesz módunk megvitatni azokat a kérdéseket, amelyeket tulajdonképpen már háromnegyed éve próbálunk önöknek szegezni, hiszen tavaly nyáron nyújtottuk be, nyújtottam be a Párbeszéd nevében a klímavész helyzet kihirdetéséről szóló törvényjavaslatot.

Egyrészt siker vagy félsiker, hogy minden ellenállás dacára végül eljutott a részletes vita szintjére ez az indítvány, másrészt meg továbbra is azt érezzük, hogy igyekeznek ezt az ügyet a szőnyeg alá söpörni, miközben Orbán Viktor válaszol az azonnali kérdésekre a plenáris ülésen, akkor vagyunk kénytelenek ezt a beszélgetést lefolytatni, de bízom a közvélemény bölcsességében, hogy helyén tudja kezelni, súlyának megfelelően tudja kezelni ezt a kérdést, hiszen egyre többen látják, hogy ez nem egy egyszerű kis problémácska, nem valami, amit kommunikációs megoldásokkal el lehet tüntetni, ez klímavész helyzet, még akkor is, hogyha a bizottsági módosító még a törvény címéből is száműzni javasolja ezt a kifejezést.

Az elmúlt időszakban azt láttuk, hogy a kormánypártok egy klímaszkeptikus, klímaváltozást tagadó állásponton voltak, Orbán Viktor még tavaly is azt mondta, hogy a klímaváltozás elleni küzdelem egy baloldali huncutság, majd változtattak a pozíción, és hirtelen a „Magyarország klímabajnok” szlogent kezdték hangoztatni, de sajnos a cselekvés és a kommunikáció között egy nagyon komoly feszültség rajzolódott ki, tehát miközben az önkormányzatok, Karácsony Gergely a főváros élén (*Koncz Ferenc: Ne nevetess!*) vagy például a Józsefvárosi Önkormányzat tényleges klímaváltozás elleni intézkedéseket hozott, olyan részletes csomagokat, amelyek segítenek a klímaváltozás elleni küzdelemben és a klímaalkalmazkodásban, sajnos a kormány akcióterve, amit oly igen beharangoztak és oly sokan reményekkel vártak, az legalábbis elégtelennek bizonyult, és nagyon üres és gyenge intézkedések apró kis csokra lett csupán. Úgyhogy ezért gondolom azt, hogy még mindig a padló alá akarják

söpörni a klímavész helyzetet, még mindig meg akarják úszni, hogy ezzel a kérdéssel érdemben foglalkozzanak, és erre a kihívásra valóban erős és komplex válaszokat adjanak - ennek a jele az, hogy kibevezik azt a törvényjavaslatot, amelyet a Párbeszéd frakciója benyújtott, de mindjárt rátérek a részletkérdésekre.

Előtte még szeretném megköszönni az egyik módosítócsomag benyújtójának, dr. Gurmai Zitának azt, hogy mind tartalmilag, mind nyelvhelyességileg, mind a törvényalkotás jogi szempontjait figyelembe véve egy nagyon komoly módosító, javító csomagot nyújtott be a bizottsághoz, amelyet az előterjesztő részéről támogatunk minden szavában, és köszönjük az ezzel kapcsolatos munkáját.

Ami pedig a bizottsági módosító javaslatot illeti - és akkor ezen keresztül térnék rá a részletek ismertetésére -, azt látom, azt kell látnunk, hogy már tényleg a címből is számúzik a „klímavész helyzet” kifejezést, és egyszerűen „A klímavédelemről” címmel próbálják ezt a törvényjavaslatot teljesen újraírni, újrakereztetni, kivenni az érdemi részeit, és sokkal gyengébb tartalommal pótolni mindazt.

Hogy ne csak a levegőbe beszéljek a konkrétumokat illetően, a Párbeszéd javaslata négy célt jelöl meg, ebből a négy célból egy az, amit tulajdonképpen jóváhagyni tervez a kormánypárti többség, a 2050. évre elérendő klímasemlegesség, a nettó nulla üvegházgáz-kibocsátás célja most már szerencsére találkozik a kormányzat és a kormánypártok céljaival is, miután hosszas ellenkezés után áldásukat adták rá az Európai Unió fórumain, hogy ez egy közös uniós célkitűzés legyen, de minden más, ennél közelebbi időtávra kitűzött és legalább ennyire ambiciózus cél sajnos kiiktatásra kerül, hogyha jól értem a kormánypárti célokat. Az egyik, talán a legfontosabb az energiafelhasználás csökkentése lett volna, ez 30 százalékos mértékben volt megjelölve a törvényjavaslatban, ezt szeretnék teljesen eltávolítani. Az üvegházgáz-kibocsátást 55 százalékos mértékben határozta volna meg, határozná meg az eredeti törvényjavaslat 2030-ban az 1990-es szinthez képest, az 55 százalék helyett a kormánypártok, úgy látszik, 40 százalékot mernek csak kitűzni, ami egy elég szerény, hogy azt ne mondjam, gyáva célkitűzés, és ehhez hasonló, hogy a bruttó végső energiafogyasztásban megjelölt 35 százalékos megújuló-résarányt 2030-ra, úgy látszik, önök csak 21 százalékban szeretnék meghatározni, ami, érezhető, hogy a cél kétharmada csak, úgyhogy ez megint csak teljességgel elfogadhatatlan.

Ugyanúgy, hogyha megnézzük, hogy ezekhez a célokhoz a törvényjavaslat milyen eszközöket rendel az eredeti változatban, 14 olyan pontot azonosítottunk, 14 olyan intézkedési területet jelöltünk meg, amelynek részletes szabályozása kellene hogy legyen egy szintén a törvényjavaslat által előírtan beterjesztendő klímavédelmi törvényben. Na most, ezt a klímavédelmi törvényt mint a kormányzat által beterjesztendő indítványt teljesen száműzték, és úgy tesznek, mint hogyha ez a rövid és tényleg csak az irányok meghatározására alkalmas törvényjavaslat maga lehetne egy klímavédelmi törvény, de még így is olyan szinten belezték ki az eredeti javaslatot, hogy a 14 pontból 3, azaz három darab maradt benne, és a legerősebb javaslatok, a legkonkrétabb intézkedések kerültek ki belőle.

Ilyenek, amelyek talán a szakma által, a minisztérium által is megerősíthetően a legnagyobb hatásúak lennének, hogy a hazai lakásállományt fel kellene újítani, egy komplex energiahatékonysági felújítási programra lenne szükség, amit évek óta, gyakorlatilag egy évtizede reklamálunk a Fidesz-kormánytól, és amire az Európai Unió is évente százmilliárdokat biztosítana, ez valami miatt továbbra is fennakadt a szűrőn. Ugyanígy amikor azt látjuk, hogy a napelemekre kivetett büntetőadók, illetve a szélenergia hasznosítását korlátozó intézkedések eltörlését javasoljuk, akkor ez valahogy nem talál nyitott fülekre. Nincsenek olyan gazdasági ösztönzők a kibevezett

csomagban, amelyek az adópolitika eszközével szorítanák vissza a károsanyag-kibocsátást, és ezen keresztül érdemi klímavédelmi hatásuk lenne, úgy látszik, hogy nem szeretnék sem szénadót, nem szeretnék megvalósítani valójában azt, amit Orbán Viktor nagy hanggal ismételt, hogy fizessenek a szennyezők - mi most tettünk erre egy konkrét javaslatot: dolgozzuk ki azt a „fizessenek a szennyezők” elvet, amit az adópolitikában a szénadó felállításán keresztül lehet megjeleníteni, vagy éppen a kerozin megadóztatásán keresztül lehet megjeleníteni. Úgyhogy tényleg úgy látszik, hogy a legfontosabb intézkedések a kormánypártok többségi akaratának megfelelően ki fognak kerülni ebből a javaslatból, és bekerül három olyan új elem, amely vagy nagyon kevésbé konkrét, vagy olyan javaslatokat tartalmaz, amelyeket már korábban is megfogalmaztak, tehát semmi újat nem tesz hozzá a Párbeszéd klímavész helyzet-törvényjavaslatához.

Úgyhogy az egyik szemem sír, a másik nevet. Én azt látom, hogy ez mégis egy eredmény, hogy sikerült eddig eljutni, és eredmény, hogyha sikerül elfogadtatni, hogyha lesz Magyarországnak egy klímavédelmi törvénye, amelyet a Párbeszéd az ellenzéki pártok támogatásával végig tudott vinni ezen a törvényalkotási folyamaton, de hogyha ezekkel a bizottság által javasolt módosításokkal fogadja el az Országgyűlés ezt a törvényjavaslatot, akkor az sajnos alkalmatlan lesz azoknak a céloknak az elérésére, amelyeket meghatároztunk vagy akár amelyeket csak önök meghatároztak, amelyek sokkal szerényebb célok.

Úgyhogy azt szeretném kérni önöktől, hogy ne hagyják, hogy a szőnyeg alá söpörje a kormány ezt a problémát, ne hagyják, hogy az érdemi cselekvésre kötelező részeket kivegyék a törvényjavaslatból. Azt szeretném látni, hogy nem csak az ellenzéki, de a kormánypárti képviselők is itt a bizottságban végre kivételesen a józan eszükre, a lelkiismeretükre és a szakmai meggyőződésükre hallgatnak, és ennek nyomán megszavazzák azokat a módosítókat, amelyeket Gurmai Zita nyújtott be a javaslatához, és nem támogatják azokat a módosító indítványokat, amelyek a bizottsági módosító javaslatban szerepelnek; így akkor tényleg lehet Magyarországnak egy olyan klímavédelmi törvénye, amelyre büszkéek lehetünk, és amely segít elérni azt, hogy ne csak mi, hanem gyerekeink és unokáink is egy élhető bolygón, egy élhető országban folytathassák majd a jövőben. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Ugyancsak köszöntöm az Innovációs és Technológiai Minisztérium képviselőjében dr. Kaderják Péter államtitkár urat és munkatársait! Kérem, ismertesse a kormány álláspontját a törvényjavaslatról.

DR. KADERJÁK PÉTER államtitkár (Innovációs és Technológiai Minisztérium): Köszönöm szépen, elnök asszony. A kormány, illetve az Innovációs és Technológiai Minisztérium részéről örülünk annak, hogy erről a témáról vita folyik a magyar parlamentben, és áttekintve azt a módosító indítványt, amelyről a vita ma folyik, illetve az eredeti javaslatot és a mostani módosító indítványt, úgy látjuk, hogy a benyújtott módosító javaslat pontosan írja le azokat az irányokat, azokat az elgondolásokat, amelyeket a kormány részéről is szükségesnek és reálisnak tartunk egy, a klímavédelemről szóló törvényben megfogalmazni.

Úgy látjuk, hogy az a javaslat, illetve az a módosító javaslat, amelyről ma itt a vita folyik, gyakorlatilag megerősíti azt, hogy Magyarország és a magyar kormány a klímavédelem szempontjából alapvetően a cselekvés pártján áll a klímavédelem tekintetében, és nem a ríogatás pártján áll, ezért egyébként már a törvény címében is pontosabbnak és helyesebbnek tartjuk a „klímavédelem” megfogalmazást, mint a klímavész helyzetre való hivatkozást.

Annyit szeretnék elmondani, hogy sokszor halljuk azt, hogy Magyarország csak dicsekszik azzal, hogy a klímavédelem területén egyfajta klímabajnok teljesítményt nyújt. Mi azt gondoljuk, hogy ezt a teljesítményt el kell ismerni, ez nemcsak, sőt nem elsősorban a kormánynak, hanem a magyar közösségnek egy közös, elmúlt 30 éves teljesítménye: 32 százalékkal csökkentette Magyarország a káros üvegházhatásúgáz-kibocsátásait az elmúlt évtizedekben, és ez európai szinten a britek kilépése után a nyolcadik legjobb eredmény. Erre építve tett javaslatot a kormány arra, hogy 2030-ra 40 százalékkal, legalább 40 százalékkal csökkentse Magyarország a károsanyag-kibocsátását, ami, azt gondolom, teljes mértékben megfelel a hatályos európai uniós döntéseknek.

Elhangzott ezzel a ponttal kapcsolatban, hogy az eredeti, a benyújtott javaslatához képest a módosító javaslat ettől mérsékeltebb célt fogalmaz meg. Itt azt szeretném jelezni, hogy a kormány részéről benyújtottunk egy javaslatot az Európai Bizottság számára, amelyben nyitottságunkat fejeztük ki annak irányában, hogy a 2030-as célokat az Európai Unió növelje, egy feltétellel, nevezetesen hogy minden tagállam egyenként teljesíti 2030-ra a legalább 40 százalékos csökkentést. Ezt azért tartjuk rendkívül fontosnak, mert azt látjuk, hogy európai szinten egyfajta potyautazás, potyautasság jellemző ezen a területen: miközben néhány tagállam, köztük Magyarország is nagyon jelentős üvegházhatásúgáz-kibocsátás-csökkentést ér el jelentős erőfeszítésekkel, azt látjuk, hogy kifejezetten klímabarátoknak tűnő országok 1990 óta egy tonnával sem csökkentették a kibocsátásukat, Ausztria, Írország, Spanyolország, Portugália - csak hogy egynéhányat említsek - tartozik ebbe az országcsoportba. Mi tehát azt mondjuk, hogy érdemes és lehet 2030-as ambiciózus növelésről beszélni, de csak akkor, hogyha mindenki hajlandó saját maga a saját területén, a saját országában csökkenteni, és nem a többiekre várunk. Ez a magyar kormánynak az álláspontja, amelyet írásba is foglaltunk, és eljuttatunk az Európai Unió szervezeteihez.

Azt szeretném még elmondani, hogy sok kritika éri a kormányt azzal kapcsolatban, hogy gyenge, üres az akcióterv, és egyáltalán nem történik semmi a kormányzati cselekvés oldaláról. Természetesen ezeket az állításokat én hosszan cáfolhatnám, de engedjék meg, hogy csak egy aspektusra hivatkozzak itt! Szóba került már a napenergia-előállítás kérdése Magyarországon - egyébként úgy gondoljuk, hogy a napenergia, illetve általában a karbonmentes villamosenergia-termelés a klímavédelemnek a kulcsát jelenti Magyarországon is, hiszen karbonmentes áramtermelésre lehet építeni karbonmentes közlekedést és fűtési korszerűsítést és átalakítást is Magyarországon -, na most, hogyha megnéztük az idén áprilisi magyarországi áramtermelési adatokat, akkor azt láttuk, hogy a 15. héten a magyar áramtermelésnek már a 74 százaléka volt karbonmentes, a múlt héten pedig ez 72 százalékos körül volt. Ennek a zömét atomenergia és emellett megújuló energia, ezen belül napenergia adta, dinamikusan nő a napenergia-termelés Magyarországon, úgyhogy tulajdonképpen nagyon nehezen érthető, hogy az az állítás, miszerint például ezen a területen problémák vannak, és nem történik semmi, az milyen valóságos tényből fakad.

Úgyhogy én csak annyit szeretnék talán lezárásképpen mondani ebben a körben, hogy azt gondoljuk, hogy mindenképpen üdvözlendő az erről a törvényjavaslatról folyó vita, és azt látjuk, hogy a benyújtott bizottsági módosító indítvány pontosítja és a megvalósíthatóság szempontjából helyes pályára tereli ezt a vitát. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Akkor megkérdezem a bizottság tagjait, hogy ki kíván hozzászólni a részletes vita e szakaszában. *(Jelzésre:)* Nunkovics Tibor alelnök úr!

NUNKOVICS TIBOR (Jobbik), a bizottság alelnöke: Köszönöm a szót. Úgy látszik, hogy az előzőekben azért sok mindenben egyetértettünk a kormánypárti képviselőtársaimmal meg az akkori előterjesztővel, de azt gondolom, hogy ez a két napirendi pont valószínűleg nem ilyen lesz, hiszen, megmondom őszintén, én azt látom, hogy az az indítvány, amelyet a Párbeszéd tett, és egyébként a másik indítvány, amelyet közösen tettünk ellenzéki képviselőkkel, mind a kettő esetében kormánypárti képviselőtársaim olyan módosítót nyújtottak be, amellyel tulajdonképpen egy az egyben a kormány klímavédelmi stratégiájához igazítják ezeket a javaslatokat. Ha ez a stratégia megfelelő lenne - egyébként az irány nem rossz, ezt aláírom, de nem megfelelő, nem elégséges -, és ha ez a javaslat, mármint a klímavédelmi akcióterv megfelelő lenne, akkor nem születtek volna meg ezek az ellenzéki javaslatok, mert mi úgy gondoljuk, hogy bizony-bizony vannak olyan területek, amelyekeken sokkal komolyabb vállalásokat kell tennie a magyar államnak és a magyar kormánynak a magyar emberek érdekében.

Szóba került itt, hogy 32 százalékkal csökkent a kibocsátás 1990 óta. Az előterjesztő urat megkérdezném, hogy tudja-e, hogy ez miért van. Ez azért van, mert Magyarországon megszűnt egy csomó gyár, mert 1990 óta rengeteg gyár zárt be - én is egy ipari térségből jövök, nálunk is rengeteg gyár bezárt -, és egyébként 2013-tól újra elkezdett növekedni a kibocsátásnak a mértéke. Tehát nem beszélhetünk egy javuló tendenciáról, hiszen történt egy törés, és most újra felívelő pályán van. Egyébként itt is van előttünk, meg is kaptuk ezt a kibocsátásról, konkrétan a széndioxid-kibocsátásról szóló grafikont.

Én azt gondolom, hogy az a módosító, amely most előttünk van, az egy enyhítést jelent tulajdonképpen, amivel - ahogy elmondtam - én nem értek egyet, mert szerintem jóval többet kell vállalnunk, és látnunk kell azt a koronavírus-világjárvány tekintetében, hogy bizony-bizony a klímavédelemnek és a koronavírus-járványnak nagyon komoly összefüggései vannak; komoly összefüggései vannak azért, mert a jelenlegi emberi életmód sajnos súlyos előidézője is egyébként annak, hogy egy-egy ilyen járvány világméretű lehet. Éppen ezért a múlt héten egy felszólalásomban is elmondtam, hogy el kell gondolkoznunk azon, hogy a jövőben hogyan fogunk ezen változtatni, és hogyan fogjuk megcsípni a lehetőséget - hogy így fogalmazzak -, a járvány adta lehetőséget, hogy átgondoljuk azt, hogy min kell nekünk változtatnunk, és szerintem Magyarország szempontjából létkérdés az, és ez illeszkedik is a kormány munkahelyteremtési stratégiájába, hogy a zöldszektorban mennyi munkahelyet fogunk tudni teremteni. Ugyanis most adott rá a lehetőség, az európai uniós finanszírozási feltételek is, illetve, ha minden igaz, akkor a hazai finanszírozási feltételek is adóttak ahhoz, hogy valami nagyot tudjunk alkotni ebben a szektorban, és például a napenergiát - ami szerintem is az egyik, Magyarország szempontjából talán a leginkább kimeríthető megújuló energia - mennyiben tudjuk, mondjuk, a háztartásokra rávetíteni. Mert én azt látom, hogy a kormány részéről sajnos itt nem arról van szó, hogy a magyar háztartásokat próbálnák meg energiahatékonnyá tenni, hanem, engedjenek meg egy kis kritikát, de azért mégiscsak felmerül is egy kormány közeli oligarchának a neve, Tiborcz Istváné, akinek a körei több milliárd forintot nyertek az elmúlt hónapban egyébként napenergiára. Az nagyon jó, hogy ők nyerték, csak közben vannak nagyon jó innovatív cégek ebben a szektorban, amelyek szintén megkaphatnák ezeket az állami támogatásokat, és biztos vagyok benne, hogy munkahelyeket tudnának teremteni, és hozzájárulnának ahhoz,

hogy például amiket mi ellenzéki képviselők megfogalmaztunk a javaslatainkban, azokat a klímavédelmi célokat el tudjuk érni.

Nem kell ezt klímavészhelyzetnek hívni szerintem sem, hívjuk klímavédelemnek, ebben egyetérték a módosítás tartalmát illetően, de az enyhítésekkel viszont abszolút nem értek egyet. Én azt szeretném, ha a kormány ahhoz a nézőpontjához térne vissza, amelyet 2010-ben is képviselt, hogy 3 ezer háztetőre szereljenek napelemeket, ez lenne a jó irány, nem pedig a centralizáció. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kérdezem, a képviselőtársak közül ki kíván szólni. *(Jelzésre:)* Parancsoljon, Turi-Kovács Béla!

DR. TURI-KOVÁCS BÉLA (Fidesz), a bizottság alelnöke: Először is szeretném eloszlatni azt a tévhitet, hogy a kormánynak valami gyökeres változtatást kellett volna eszközölnie a korábbi klímapolitikával kapcsolatos álláspontján. Én azt hiszem, hogy itt egy alapvetően nem pusztán filozófiai, hanem kifejezetten a tudomány értékelésével kapcsolatos nézőpontkülönbség van. Az az alapvető kérdés ugyanis, hogy vajon a klímaváltozás, ami egyébként egy földtörténeti tény, iránya, mértéke és a várható időszakok meghatározása ma tudományosan meghatározható tényként kezelhető-e, vagy pedig csak irányként kezelhető, a felelős kormánynak ugyanis úgy kell eljárnia, hogy abban az esetben is megfelelő és kellő munícióval rendelkezzen az ország, ha azok az irányok, amelyek most éppenséggel láthatóak - és láthatók -, akár tovább növekednek, és nem csökkennek. Ennek ugyanis van egy lehetősége, ugyanis mindazokat a változtatásokat, amelyeket szeretnénk elérni, csak egyetemes, egységes, a Föld egész részén történő változtatásokkal lehet elérni. Ezért a kormánynak arra is fel kell készülnie, hogy a térségenkénti változás miként érinti, mondjuk, a Kárpát-medencét, ezen belül Magyarországot. Ez egy alapvető kérdés.

Alapvető kérdés az is - és azt gondolom, hogy itt van az igazi különbség köztem például és az ellenzék bizonyos nézetei között -, nevezetesen hogy lehet-e tudományos tényként kezelni mindazt, hogy azok a mértékek, amelyeket most egyes tudósok mondanak, állítanak, azok objektívak-e. Kantra szeretnék hivatkozni, aki, amikor meghívták egyszer egy teológiai vitára Königsbergbe, akkor azt mondta, hogy ő nem megy el arra a vitára, mert nincs empirikus alapja a vitának. Ha nem lehet meghatározni azt, hogy mire alapítom az egyes tételeimet, és ezeket a tételeket milyen objektív, fizikailag is kimutatható bizonyítékokkal akarom alátámasztani, akkor nem látom értelmét a vitának - mondta Kant.

Hit kérdése. Az adott kérdésben az a helyzet, hogy ma már túlvagyunk ugyan a hitkérdésnek azon a részén ezen a területen, hogy van-e ilyen változás; van, és úgy gondolom, hogy nagyjából még az irány is meghatározható: várhatólag felmelegedés. Mi tehát a dolgunk? Az, hogy felkészüljünk arra, hogy hogyan védekezzünk ebben a tekintetben. Én tehát az előterjesztésnek azt a részét messzemenően jónak és támogathatónak tartom, ugyanakkor hiányosnak, amely kifejezetten arra irányul, hogy Magyarország helyzetét egy ilyen változás esetében is kellő mértékben védetté tegye.

Mi az, amit hiányolok? Elsősorban a vízgazdálkodást. Az energiáról rengeteg szó esik, erről mindenki tud valamit mondani, ilyen energia kéne, olyan energia kéne, fel kéne találni, nem találtuk még fel, majd feltaláljuk. A vizet nem lehet, nem kell feltalálni, itt van nekünk a víz, és képtelenek vagyunk arra, hogy különböző filozófiai és politikai megfontolások alapján a vízvisszatartás tekintetében lényegi lépéseket tudjunk tenni. Van ebben most egy újabb irány, amely meggyőződésem szerint támogatható, de nem elégséges, következésképpen az is meggyőződésem, hogy az

elkövetkezendő évek Magyarországának döntő kérdései lesznek, hogy hogyan tudunk a vízzel gazdálkodni, továbbmegyek: hogyan tudjuk a vizet úgy visszatartani, hogy azzal gazdálkodni lehessen. Mert abban ma már nagy egyetértés mutatkozik, hogy gazdálkodni kell a vízzel, kevésbé van egyetértés abban, hogy mennyi és milyen vízzel tudunk majd gazdálkodni. E tekintetben további lépésekre van szükség.

Maga az előterjesztés álláspontom szerint azért támogatható, mert egy jelentős összefüggésre még rámutat, és amely nem ennek a kormánynak, hanem annak a politikai családnak kezdettől fogva álláspontja volt, amelyhez kiscgazdaként magam is tartozom, nevezetesen hogy egyértelműen az az álláspontunk, hogy a környezetvédelem és a klímavédelem egymástól nem elszakítható ügy, amikor a környezetvédelemben teszünk valami pozitív lépéseket, azt a klímavédelem érdekében is teszem. Ezért azt gondolom, hogy az ellenzéknek is át kellene gondolnia azt az álláspontját, amely, úgy gondolom, ma egyértelműen döntően politikai megfontolásoktól vezérelt, hogy valamilyen módon meg kell találni azt a közös nevezőt, amely az elkövetkezendő évtizedeknek vagy talán évszázadnak is a jövőjét meghatározhatja. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kérdezem képviselőtársaimat, ki kíván szólni. *(Jelzésre:)* Hajdu képviselő úr, parancsoljon!

HAJDU LÁSZLÓ (DK): Nem szeretném az időt húzni, mert a múlt heti vita nem tudom hány órán keresztül tartott *(Közbeszólások.)*, szerintem csak az alelnök úrnak a hozzászólása volt vagy... tizenhány perces volt? *(Koncz Ferenc: 30, de az jó volt!)* De az egy csúcshozzászólás volt, azért is emlegetlek ennyire, mert az egy komoly hozzászólás volt, nagyon bizakodtam is abban, hogy valami történni fog, mert úgy gondoltam, hogy kormánypárti képviselőktől jön, és történt is, mert végül is van valami, valamiről fogunk szavazni, de az előterjesztőkkel egyet kell értek, hogy eléggé kilúgozott formában került ide az a javaslat, amelyet itt több órán keresztül vitattak a parlamenti képviselő-testületben.

Én egyet akarnék ebből kiemelni, ami a javaslatban benne van, és rendkívül fontos lenne, és kicsi energiát fordít rá a kormánynak maga ez az akcióterve is, és nagyon kicsit fordítunk rá így a vitában is, a parlamenti vitában is, ez a lakossági energiahatékonyság - *(Nunkovics Tibornak:)* te szóltál róla a hozzászólásodban, és jól is. Ez a lakossági energiahatékonyság kérdése - általában az energiahatékonyság kérdéséből kiemelném csak a lakosságit -, ez azért nagyon fontos, mert egyrészt kap valamit a lakosság, másrészt gyakorlatilag energiacsökkentő célzatú ez az elképzelés, az építőipart látja el munkával, az építőanyag-ipart ellátja munkával, azt kell mondjam, hogy új munkahelyeket tud teremteni, és a lakosság érzi, hogy miről van szó, hiszen megtakarítása lesz, konkrét megtakarítása lesz.

Adminisztratív módon volt az a rezsicsökkentési akció, de, ugye, itt nem történtek események, itt csak adminisztratív módon próbáltuk a szolgáltató cégek számláit ide-oda birizgálni. Itt valóságos fordulatra lenne szükség, és sok lehetőség van abban a körülbelül 4-4,5 millió lakásban, amely ma, hát, erre rászorulna, vagy annak a 80 százaléka érdemes lenne arra, hogy az energiahatékonyságával foglalkozzunk. Tehát felvetném ezt és nyilván ennek a láncolatát, hogy ennek egy zöldfinanszírozása kellene hogy legyen, egy támogatási rendszere, egy kedvezményeshitel-rendszere is, sok minden egyéb. Azt hiszem tehát, hogy a javaslatban ez a rész nagyobb támogatást érdemelne, és ezzel nagyon kellene foglalkozni, ennek a hőszigetelési változatával, a tömbházaknál a különböző variációival a megosztóktól kezdve a mérhetőségen keresztül... Csak egy példát, egyetlen példát mondok - rövid -: a gázt a panelházakban átalánydíjban fizetik, mert

egy vezeték megy, és az egész háznak egy gázórája van. Ebben - és ezt megcsinálták a választókerületemben, Újpalotán, egy 15 lépcsőházas házban - lépcsőházként engedélyezték, kísérletképpen egyébként, akkor nagyon bonyolult volt az engedélyezés, de sikerült, de arra jó volt, hogy érdemes volt mérőt beszerezni lépcsőházként, mert pont a felére csökkent le a gázfogyasztás a mérhetőséggel. Tehát az átalánydíj már önmagában egy pazarlás, tehát az átalánydíj is.

Ehhez kapcsolódnék még a lakosságnál az úgynevezett szemléletformálással. Európai uniós forrásból az én választókerületemben épült meg egy gigaméterű szemléletformáló központ, amely képes lenne 4-5 osztályt naponta, reggeltől estig szemléletformálni, vetítőkkal, mindennel el van látva, a hozzá tartozó... minden van hozzá kívülről-belülről, egy hulladékkal, sok-sok mindennel foglalkozó képzőközpontról van szó, persze természetesen jelentős uniós pénzből, azt hiszem, száz százalékos uniós pénzből valósult meg, Rákospalotán van. Ebben nem történik lényegében semmi, ott van egy gyönyörű építmény, fantasztikus, amit tudna, de, ugye, ehhez az kellene, hogy a gyerekeknek a tananyagban benne legyen a klímasemlegesség, a karbonsemlegesség, amiről itt beszéltünk, a fenntarthatóság, hogy mit jelent, vagy a civilek szerepvállalása, a civileket is bele lehetne vinni; a tanítás céljaira csinálták, készítették ezt el, csak kimaradt a tananyagból, hogy szemléletformálás, hogy környezetvédő, környezettudatos szemléletformálás. Csak oda kellene a gyerekeknek jönni, hiszen ehhez speciális eszközök kellene, iskolában nem valósítható meg. A szemléletformálás a másik lába ennek a lakossági energia..., mert akkor érezné, és együtt élne, és az együttélési kultúra részévé válhatna magában ez a környezetvédelmi szemlélet vagy környezettudatos szemlélet, és ebben a tekintetben nem is biztos, hogy nagyon pénz kellene, hanem gondoskodás kellene, ténylegesen így kellene gondolkodnunk. Ehhez szerettem volna hozzászólni.

Nagyon sajnálom, hogy a módosító indítványokkal ilyen mértékben csak formális, hát, valamit fogunk elfogadni, teljesen át van írva az eredeti gondolat. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. *(Jelzésre:)* Bencsik János alelnök úrnak adom meg a szót.

BENCSIK JÁNOS (Fidesz), a bizottság alelnöke: Tisztelt Képviselőtársaim! Az eddigi hozzászólásokból két elemet szeretnék kiemelni. Nunkovics Tibor képviselőtársunk mondta azt, hogy az irány, amely a módosító indítványokból, illetve a kormány klímaakciótervéből körvonalazódik, az nem rossz. Mondhatta volna azt is, hogy: nem annyira rossz, de azt mondta, hogy nem rossz - szerintem sem rossz -, ezzel együtt jogos elvárásunk nem lehet ellenzéki képviselő irányába, hogy ezeket a javaslatokat, amelyek a módosító indítvány keretében megfogalmazásra kerültek, támogassa. Tordai Bence indítványozó képviselőtársunk pedig említést tett arról, hogy ha csekély számban is - ő hármat említett, három pontot említett -, vannak átfedések az eredeti javaslat és a benyújtott módosító indítvány között.

Abból kell kiindulnunk, hogy a politikai, parlamenti politikai kultúrának és működési rendnek alapvetően az a státútuma, hogy vannak a kormányzó pártok, és vannak az ellenzéki pártok. A kormányzó pártoknak mindig nagyobb körültekintéssel, a megvalósítható vállalásokra, tehát a tett vállalások megvalósíthatóságára és egy tágabb összefüggésben történő értékelésére kell törekedniük, ebben az esetben hogy a környezeti, a társadalmi és a gazdasági szempontok egyenrangúan szerepeljenek magában a javaslatban úgy, hogy arra cselekvési terveket, gyakorlati megoldásokat is lehessen majd az elkövetkezendő időszakban hozni. Az ellenzék pedig bátrabban ígérhet, bátrabban tehet javaslatot, indítványt, mert a közeli jövőben annak a

végrehajtásával kapcsolatos politikai felelősség nem terheli. Ez egy természetes dolog, mindig is így volt, most is így van, ennek figyelembevételével kell azokat a véleményeket vagy azokat a mondattöredékeket értelmeznünk, amelyeket Tordai Bence és Nunkovics Tibor képviselőtársunk mondott, hogy azért az irány nem annyira rossz, vannak átfedések.

Én ezt egy fontos dolognak tartom, mint ahogy magában az alapelőterjesztésben, törvényjavaslatban is vannak igazán jó, fontos statútumok és alapvetések, és a megoldások tekintetében is vannak előremutató javaslatok, de hogyha mindezeket a megvalósításig szeretnénk elvinni úgy, hogy az a kormányzati munka során kellőképpen tudjon illeszkedni más gazdasági ágazatok vagy éppen társadalmi szempontok szövetrendszerébe, illetve a rendelkezésre álló költségvetési források tekintetében is igazságosan tudjunk eljárni a különböző ágazatok érdekeinek az egy időben történő megvitatása során, akkor szükség van arra, hogy szükséges kompromisszumokat hozzunk, ez egy természetes dolog.

Van egy létszemplélet, amelyet Turi-Kovács képviselőtársam, Béla bátyám is említett, hogy azért van egy ilyen létszempléleti, filozófiai különbség is a politikai irányzatok között. Ebbe beletartozik az is, hogy mi teljes egészében kezeljük ezt a fenntarthatósági intézményrendszert, hogy vannak a természeti erőforrások, tehát van maga a természeti környezet, amelyben mi, az emberi faj egy önálló alrendszer épített ki, amelynek vannak negatívumai is, amelyek visszahatnak a természeti környezetre, a természeti erőforrásokra. És én itt továbbmennék Béla bátyámnál: ugye, itt azért nemcsak a természetes, mondjuk úgy, hogy földtani változásokkal állunk szemben, hanem erre a mi életmódunk, tehát összességében az emberi faj életmódja, globális életmódja jelentős mértékben ráerősít - és itt a lépték a lényeg, amit a beszédemben, a parlamenti felszólalásban is elmondtam, hogy nem tízezer éves léptékben kell alkalmazkodnunk, hanem néhány évtizedes léptékben kell alkalmazkodnunk, ilyen jellegű kihívás előtt az emberi faj még nem volt, és szemlesütve állapíthatjuk meg azt, hogy az utóbbi öt-hat nemzedék jelentős mértékben kivette részét ennek a folyamatnak a gyorsulásából. Éppen ezért nekünk ki kell vennünk a részünket a folyamat lassításából is, jó esetben a megállításából is, de ezzel párhuzamosan, ahogy azt Turi-Kovács képviselőtársunk említette, legalább ekkora erővel és intenzitással az alkalmazkodási feltételek megteremtésére is oda kell helyezni a hangsúlyt, mert ha nem, akkor rövid időn belül képtelenek leszünk arra, hogy sikeresen tudjunk alkalmazkodni.

Ennek az alkalmazkodásnak van egy ilyen nemzetközi és nemzeti törésvonala is, vannak ezek a nagy, általános nemzetközi klímaegyezmények, amelyek kitűzik a nagy, általános célokat, de nem veszik figyelembe azt, hogy magának a helyzetnek az előállításához mely nemzet, és azon nemzet gazdasága és társadalma milyen mértékben járult hozzá. Mert azok a tehetős, erős gazdasággal rendelkező nemzetállamok, amelyek most leginkább igyekeznek mások, a kisebbek, a gyengébbek lelkiismeretére hatni, hogy közös felelősségünk és egyforma felelősségünk van a klímaváltozással kapcsolatos problémák kezelése terén, azok az elmúlt száz-százhusz esztendőben jelentős mértékben járultak hozzá a klíma, az általános földi klíma rongálásához, melynek következtében átmeneti, de mégis azt mondhatjuk, hogy hozzánk képest tartós gazdasági jólétet tudtak saját maguk számára biztosítani, és ebből a viszonylagos stabil jólétből, anyagi jólétből szemlélve a világot mondják most azt, hogy ti, kicsik, akik lemaradtatok, mert éppen más részén éltetek a világnak, nem a szerencsésebb, hanem a szerencsétlenebb vagy a huzatosabb részén politikai szempontból, ti ugyanolyan kötelezettségeket vállalva, ugyanolyan direktívákat végrehajtva igyekezzetek kivenni a részeteket ennek a globális problémának a kezeléséből.

Mi azt mondjuk, a Fidesz és a KDNP képviselőcsoportja azt mondja a parlamenten belül, hogy igen, ki kell vegyük a részünket a nemzetközi együttműködésből is, a kibocsátás csökkentéséből is, de lehetőség szerint olyan mértékben, mint amilyen mértékben mi hozzájárultunk, és ugyanolyan mértékben vegyék ki a részüket azok a nagy gazdasággal rendelkező nemzetállamok is, amelyek nálunknál sokkal nagyobb mértékben járultak hozzá ennek a globális problémának az előidézéséhez! Nem akarok közönséges lenni, de hogyha valaki önmaga produkál egy nagy trágyakupacot, aztán szalad a szomszédba, hogy próbáljuk már meg ezt az udvaromban lévő nagy trágyakupacot, mert önálló életre kelt, közösen eltakarítani innen, mert be fog gyulladni, öngyulladás lesz, aztán akkor nektek is rossz lesz a levegőtök, nemcsak szaghatásra, hanem elviselhetetlenné válik, meg még oxigénetek sem lesz, körülbelül ez a helyzet jelenleg a nemzetközi klímaegyezmények tekintetében. Nekünk tehát úgy kell a nemzetközi kötelezettségeinket, az előírásokat teljesíteni, hogy közben a saját megmaradásunkra és működőképességünkre, mind társadalmi, mind gazdasági működőképességünkre is tekintettel kell legyünk.

Éppen ezért amikor a módosító indítványt megfogalmaztuk, ami egyébként a vezérszónoki felszólalásomban tételszerűen elhangzott, tehát ugyanilyen tételekkel, számokkal és szófordulatokkal elhangzott, ezt azért tettük meg, azért tettem meg, mert a nemzetközi kötelezettségeket, az előírásokat teljesítjük, de azon túlmenően mi ne vállaljunk többletkötelezettséget, -terhet magunkra nézve! Tehát teljesítsük azt, amit nemzetközileg előírtak az egyezmények, de magunkra nézve ne teremtünk további korlátozó lépéseket, mert egy gyengébb gazdasággal rendelkező ország, mint amilyen mi vagyunk, a nagyokkal egy gazdasági verseny keretében nem tud sikerrel megküzdeni. Még így is igazságtalan a probléma kezelése, mert ugyanazokat a számokat kell arányaiban teljesítsük, mint az erősek, csak ne akarjunk még ennél több terhet magunkra venni! Törekedhetünk rá, és törekedni is kell rá, meg a szemléletünkön, az életgyakorlatunkon szükséges változtatni, de jogi értelemben kötelező jellegű többletterheket ne vállaljunk, mert ezzel magának az országnak, a nemzetnek a mozgásterét fogjuk jelentős mértékben csökkenteni ebben a nagy nemzetközi kavalkádban, ami itt a globális gazdasági és ezzel együtt, azt gondolom, hogy a nemzetállamok erőviszonyai között átrendeződésben be fog következni.

No, tehát ez a három dolog: hogy ellenzék-kormánypárt, két testtartás, eltérő testtartás, a létszemléletben némi különbség, mi sokkal inkább nemzeti szempontból, oldalról közelítjük meg a dolgokat, és nem a nemzetközi oldalról, a gyakorlatban pedig hogy úgy próbáljunk meg megküzdeni ezzel a helyzettel, hogy öncsonkító lépéseket nem teszünk, mert azzal a probléma kezeléséhez szükséges erőnlétünket fogjuk elveszíteni, vagy éppen a mozgatóerőnket, a végtagjainkat fogjuk elveszíteni, és nem lenne jó, hogyha olyan helyzetbe kerülnénk, mint a Gyalog galoppnak a főhősei.

Végül a többségi véleményt szeretném ismertetni, és, gondolom, hogy ez a többségi vélemény akár alkalmas lehet arra is, hogy a 3. napirendi pontnak a többségi véleménye is legyen, mert, ugye, itt most különválasztottuk a törvényjavaslatnak és a határozati javaslatnak a részletes vitáját, de az Országgyűlés együttes vita keretében folytatta le, és, gondolom - bár bizonyosságom nincs róla -, hogy a záróvitának a lebonyolítása is ennek megfelelően fog történni, tehát ezt a többségi véleményt szánjuk mi mind a törvényjavaslat, mind pedig a határozati javaslat esetében elfogadásra.

Lakókönyezetünk és a teremtett világ védelme mindannyiunk érdeke és felelőssége, hiszen mindannyian tiszta vizet, minőségi élelmet, jó levegőt és elviselhető klímát szeretnénk. Hogy miként alakul a közös jövőnk, azt napjaink döntései határozzák meg. A klímaváltozás ugyan egy természetes folyamat, de annak sebességét az emberi közösségek életmódja érdemben befolyásolja. A folyamat

felgyorsult, melyhez alkalmazkodni kell, s azon kell dolgoznunk, hogy a megváltozott körülményeknek hazánk a nyertese lehessen. A klímavédelem ügyében ezért nem üres szavakra, hanem valódi cselekvésre van szükség.

Az Alaptörvényünk egyértelműen kimondja, hogy a Kárpát-medence természet adta értékeit meg kell óvnunk, természeti erőforrásaink gondos használatával védelmezzük az utánunk jövő nemzedékek életfeltételeit. A kormány tettekkkel is bizonyítja elkötelezettségét. A februárban meghirdetett Klíma- és természetvédelmi akciótervnek köszönhetően folytatódik az ország újraerdősítése, továbbá a közösségi közlekedés elektrifikációja.

A jövőre tekintettel az a cél, hogy a magyar villamosenergia-termelés legnagyobb része két karbonsemleges forrásból származzon: megújuló energiából és atomenergiából, az előbbi esetében elsősorban naperőművekből, melynek következtében Magyarország fotovoltaikus kapacitása a jelenlegi hatszorosára növekszik a következő évtizedben. A nap- és atomenergia együttes használatával 2030-ra a magyarországi áramtermelés 90 százaléka szén-dioxid-mentes lehet. Bevezetésre kerül a zöld államkötvény, amely a klímaváltozás mérséklését szolgáló és a kedvezőtlen változásokhoz történő alkalmazkodási feltételek javítását biztosító fejlesztések finanszírozására irányul.

Az elmúlt években közel 6500 hektáron valósultak meg erdőtelepítések. A cél az, hogy az erdőterületek nagysága 21 százalékról 27 százalékra emelkedjen Magyarországon. Sikerrel bővült a védett természeti területek hálózata, hiszen 2010-től 2019 júliusáig 82 új országos jelentőségű védett természeti terület létesült, összesen több mint 4 ezer hektár kiterjedéssel. Az élőhelyek rekonstrukcióját segítő programoknak köszönhetően a következő években százezer hektáron fog javulni a természeti értékek állapota. 2010 és 2018 között már több mint 120 milliárd forintot költött a kormány környezeti kármentesítésre. Az öntözött terület nagyságát tekintve az a cél, hogy a jelenlegi 87 ezer hektárról 2022-re 200 ezer, 2030-ra pedig 400 ezer hektárra növekedjen az öntözött területek nagysága. Az öntözéses gazdálkodás elterjesztésével lehetőség adódik arra, hogy a gazdák rugalmasan tudjanak alkalmazkodni az időjárás változásával kapcsolatos kihívásokhoz.

1990 óta Magyarországon úgy nőtt a bruttó hazai termék, hogy közben a szén-dioxid-kibocsátás és az energiafelhasználás csökkent. Ma hazánkban az egy főre eső szén-dioxid-kibocsátás 40 százalékkal alacsonyabb, mint a klíma- és környezetvédelem élharcosának tekintett Németországban. A fentiek figyelembevételével a bizottság az általa benyújtott módosító indítvánnyal kiegészítve támogatja a T/7021. számú törvényjavaslat, illetve a H/7380. számú határozati javaslat elfogadását. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, és akkor megkérem Bencsik János alelnök urat, hogy vegye át az ülés vezetését, hogy én is hozzászólhassak.

(Az ülés vezetését Bencsik János, a bizottság alelnöke veszi át.)

BENCSIK JÁNOS (Fidesz), a bizottság alelnöke, a továbbiakban ELNÖK: Az elnök asszonyé a szó.

SCHMUCK ERZSÉBET (LMP): Köszönöm szépen. Azzal kezdem, hogy én sajnos nem tudok ilyen megengedő lenni, és ez nemcsak abból fakad, hogy ellenzéki képviselő vagyok, hanem a több évtizedes környezetvédő múltamból is.

Először Turi-Kovács Béla alelnök úrnak a hozzászólására szeretnék egy picikét reagálni. A környezetvédelemnek van egy fontos alapelve, ez az elővigyázatosság

kérdése, az elővigyázatosság elve, ami azt jelenti, hogy ha valamit nem tudunk biztosan, akkor inkább óvatosabbak leszünk, és nem először cselekszünk, és utána, mikor megvan a baj, akkor próbálunk valamit tenni. Egyértelműen látszik, hogy 2015 óta, de főleg az IPCC jelentése idejével összefüggésben is nagyon gyorsan változott egyrészt a világ vezetőinek a megítélése is a klímaváltozásról, de sajnos azt látjuk, hogy egy drasztikus felgyorsulásnak vagyunk az elszenvedői és a tanúi. Ezt, azt gondolom, Magyarországon is nagyon jól látjuk.

2015-ben Párizsban még, ugye, inkább a 2 százalékos, 2 Celsius-fokos hőmérséklet-emelkedésről beszéltünk, és akkor a kívánatosnak még csak a 1,5 Celsius-fokot tartottuk, tehát a 2 Celsius-fokos emelkedés volt a szükséges, tehát lényegesen alatta maradt a másik, és emlékezzünk arra is, hogy Párizsban volt egy olyan önkéntes vállalás, hogy a kormányok benyújtják, hogy mit vállalnak, hogy hogyan fogjuk ezt a célt teljesíteni. Nem sok idő telt el, nem sok idő telt el, két évvel ezelőtt a lengyelországi klímacsúcs előtt összegezték a vállalásokat, abból kiderült, hogy bőven 3 Celsius-fok fölött van, amit a kormányok vállalnak, ami nagyon-nagyon kevés, és akkor kiderült, megjelent az IPCC-nek a jelentése, amely bizony nagyon-nagyon sok ezer tudósok a tanulmányára épül, tehát itt nemcsak néhány tudós és szakértő és civil szervezet hívja fel a gyorsulás problémájára a figyelmet, hanem nagyon-nagyon sok tudós, és, ugye, azért ne felejtsük el, az IPCC-jelentés nagyon radikális változtatásokra hívta fel a figyelmet, és azt mondták, hogy nincs idő, cselekedni kell. Erre szeretném tehát felhívni a figyelmünket, hogy egy nagyon komoly gyorsulási folyamatban vagyunk, és nagyon komolyan megtapasztaljuk az éghajlatváltozásnak a negatív következményeit.

Bencsik képviselőtársam utalt arra, hogy, igen, ilyen arányos vállalásokat tegyünk. Ebben van igazság, csak most az jutott az eszembe, hogy mi valahogy ott a közepén vagyunk, és a világnak rengeteg olyan fejlődő országa és térsége van, amely viszont ránk mutogat, most például a magyarországi teljesítményre, hogy ők is többet szeretnének fogyasztani, és mi tegyünk erőteljesebb lépéseket. Itt tehát nagyon nehéz ezt az igazságosságot meghúzni, hogy hol a határ, hogy ki mennyivel és hogyan vegyen vissza. Azzal természetesen maximálisan egyetérték, hogy próbáljunk meg egy olyan klímaigazságot, klímaigazságosságot elérni, hogy akik több kárt, szennyezést okoztak, azok nagyobb erőfeszítéseket tegyenek, de én azt gondolom, hogy ez azért bennünket, Magyarországot nem fogja mentesíteni, már csak azért sem, mert mi itt, ebben a medencében nagyon jelentős elszenvedői leszünk a klímaváltozásnak, a következményeinek, és bizony nagyon keményen ki kell mondanunk, hogy itt rettentően nagy alkalmazkodási feladataink vannak. De ettől függetlenül én azt gondolom, hogy a csökkentési célok nemzetközi kötelezettségből következnek.

Akkor itt a kormány módosítócsomagjára, a Fidesz-frakció módosítócsomagjára is picikét reagálva: én azt hiszem, hogy ez a 40 százalékos csökkentés 2030-ra... Nem is tudom, hogy fogalmazzam, nem szeretnék senkit sem megbántani, de ezt egyszer már elértük 2013-ban, tehát egy növekvő pályán vagyunk, erre azért nem lehet azt mondani, hogy ez egy olyan ambiciózus cél lenne. Szinte biztosak lehetünk abban, hogy az Európai Unió most már 50-55 százalékos csökkentésben gondolkodik, de most már vannak olyan tudósok, civil szervezetek, kormányok is, amelyek azt mondják, hogy ahogyan gyorsulnak az események, itt 2030-ra bizony 60-65 százalékos célt kell majd kitűzni. Én azt gondolom, hogy ezt bizony megérhetjük, mert az éghajlatváltozás hatásaival szerintem nem lehet vitatkozni, tehát lehet vitatkozni az ellenzékkel meg bárkivel, de azt gondolom, hogy a hatásokkal nem, az majd ki fogja kényszeríteni.

Még egy megjegyzést szeretnék ehhez tenni: ugyanúgy, mint ahogy a koronavírus-járványnál is látjuk, van egy lappangási idő, tehát ott is lappanganak a

dolgok sokáig, és akkor egyszerűen csak berobbannak, és akkor már kapkodhatjuk a fejünket, akkor már nagyon komoly életet követelnek. Ugyanígy van a klímaváltozással és az ökológiai válsággal is, hogy nagyon sokáig lappanganak a dolgok, pufferbe lehet söpörni, és utána egyszer csak elkezdenek felgyorsulni a folyamatok.

Na, tehát én azt gondolom, hogy az a 40 százalék nem tartható, az elfogadhatatlan. Egyébként amit Kaderják államtitkár mondott, az, azt gondolom, egy korrekt álláspont, hogy az Európai Uniónak..., és akkor azt is kellene kommunikálni, hogy igen, vállaljuk a minimum 50 százalékot, de, igen, más országok is, tehát mindenki vállalja a 40 százalékot, tehát azt gondolom, hogy ezzel egyébként egyet lehet érteni.

A megújulóarányra a 21 százalék, hát, ez nagyon-nagyon alulvállalás. Az Európai Unió 32 százalékban tűzte ki 2030-ra a megújulóknak az arányát, tehát ez valóban a kétharmada, de jó, értem én, itt tehát arról van szó, hogy atomenergia, Paks és naperőművi kapacitás, de azért a naperőművi kapacitásnál, persze, ott tudom mondani, hogy az az irány jó, hogy növelni kell, ennyiben egyetértünk, de azzal már nem tudok egyetérteni, hogy akkor ilyen zöldmezős területekre telepítjük, és akkor egy ilyen nagy, gigaméretekben. Itt azért tehát valóban meg kellett volna fontolni a napenergiának a kisléptékű és a háztetőkre való telepítését.

Nyilván a klímasemlegességnek a 2050-re való elérése kapcsán én jelezni szeretném, hogy bizony már ebben is megvannak azok a törekvések, hogy 2050 késő, előbbre kell hozni.

Engedjék meg, hogy még akkor az alkalmazkodási feladatokról is szóljak néhány szót! Szóval, ez valahogy teljesen elsikkad, és nemcsak azért sikkad el, mert most az ellenzék szigorúbb klímacélokot követel, hanem azért, mert én azt látom, én azt látom, hogy nem tudni, hogy mi történik az ágazatokban ezzel kapcsolatosan, hogy hogyan indulnak, mennek-e a tervek, megy-e a program kidolgozása a mezőgazdaság, az ipar területén, a szolgáltatás területén, az egészségügy területén, az oktatás területén, minden egyes területen súlyos feladatok vannak. És a mezőgazdaságnál azért nagyon-nagyon szeretném felhívni a figyelmet arra - a Bencsik alelnök úr által ismertetett bizottsági többségi véleményben szerepelt, hogy majd jelentősen megemeljük az öntözést -, hogy ha a mezőgazdaságaink talajainak a minőségét nem tudjuk javítani, akkor persze próbálkozhatunk az öntözéssel, sokat nem fog érni. A talajnak, a termőtalajnak a vízmegtartó képessége radikálisan csökkent, és kevés, tehát a mezőgazdaságban, ha komolyan vesszük az alkalmazkodási feladatokat, akkor bizony sok minden más lépést végig kellene gondolni, ez a monokultúrás, szántóföldi, nagyüzemi gazdálkodás bizony nem klímabarát, itt nagyon nagy bajok lesznek a nem túl távoli jövőben. Én tehát azt várnám, hogy a kormány komolyan kezdje el azt, hogy, igen, ezekben az ágazatokban ilyen alkalmazkodási feladatok vannak, ezt meg ezt kellene végrehajtani. Én ezt nagyon hiányolom.

Azt látom a módosító javaslatokkal összefüggésben, hogy, hát, ebből bizony nem lesz egy klímatorvény, ebből lesz egy valami, nem akarok erős szavakat használni, de egy rettentően legyengített valami, és én nagyon-nagyon rosszul fogom magamat érezni, hogy, ugye, ez ellenzéki kezdeményezés, és a saját javaslatunkat le kell szavazni, márpedig én biztos hogy le fogom szavazni, hogyha ez így marad.

Én nagyon nehezményezem azt is, hogy ebből a törvényjavaslatból nagyon fontos kérdések kimaradtak, tényleg kimaradt a klímaalkalmazkodás komplett programja, a társadalmi szemléletformáló kampányok, akkor a klímaigazságosság szempontjait érvényesítő társadalmpolitikai programok, és ezek bizony nem jelennek meg markánsan és érdemben a módosítócsomagban. Én ezúton is arra

szeretném kérni a tisztelt Fidesz-frakciót, hogy vonja vissza ezt a módosítócsomagot. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Visszaadom az elnöklés feladatait az elnök asszonynak.

(Az ülés vezetését Schmuck Erzsébet, a bizottság elnöke veszi át.)

SCHMUCK ERZSÉBET (LMP), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Köszönöm szépen. Akkor megkérdezem, hogy kíván-e még most valaki szólni. *(Jelzésre:)* Igen, megadom a szót Bencsik alelnök úrnak, parancsoljon!

BENCSIK JÁNOS (Fidesz), a bizottság alelnöke: Még a módosítóindítvány-csomag ismertetését megelőzően három rövid észrevétel. Azért azt fontos rögzítenünk, hogy Magyarország sosem volt gyarmattartó birodalom, tehát nekünk nem voltak gyarmataink, mi közvetlenül nem járultunk hozzá ahhoz, hogy a világ különböző részein lévő, egzisztáló országok gazdasági, társadalmi fejlettsége olyan szinten van, amilyen szinten van. Ez tehát egy fontos kitétel, hogy a nagy klímarongálók közé sem tartozunk, és a szegényebb országok jelenlegi társadalmi-gazdasági helyzetének előállításában sem mi voltunk az elsődleges károkozók, mert Magyarországnak nem voltak gyarmatai, és nem zsákmányoltuk ki ezeket az országokat. Ezzel együtt jogos elvárás ezen országok részéről, hogy akár Magyarország is nyújtson segítséget számukra, hogy olyan létfeltételeket tudjanak teremteni, amelyek méltányosak az ott élő emberek számára, és itt a technológiai transzferekkel, igen, Magyarország is akár a vízgazdálkodás, akár az agrárium területén nyújthat és kell is nyújtson segítséget ezen országok számára, amelyek szeretnének feltörekedni, szeretnének fejlődni, szeretnének jobb életfeltételeket biztosítani a saját polgáraik számára.

Említette az elnök asszony, hogy 2013-tól ismételten növekszik az üvegházhatású gázok kibocsátása Magyarországon. Igen, ez az ára annak, hogy 800 ezer ember munkalehetőséget kapott, és 800 ezerrel több munkahely van, amely munkavállalók többé-kevésbé a saját maguk és családjuk egzisztenciáját tudják biztosítani. Említettük, hogy mi egy egységes keretrendszerben gondolkodunk: van maga a természetierőforrás-rendszer, a természeti környezet, annak van egy alrendszere, az emberi közösség, a társadalom, és annak van egy működtetést segítő alrendszere, a gazdaság. Ahhoz tehát, hogy megélhetés legyen, ahhoz munkára is szükség van, munkahelyekre is szükség van. De egy lényeges eltérés a korábbi magyar gazdaság energiafelhasználásával és üvegházhatásúgáz-kibocsátásával kapcsolatban, hogy 2013 után úgy növekedett az üvegházhatású gázok mennyisége, hogy az elmaradt az energiafelhasználásunktól, tehát amikor a gazdasági teljesítmény növekedett, akkor ahhoz a növekményhez képest sokkal kevesebb energiafelhasználás társult, és ennek köszönhetően sokkal kevesebb kibocsátás társult hozzá, mint a 90-es évek közepéig működő magyar gazdaságon belül, és 800 ezer munkahely létesült. Ez egy fontos dolog: meg kell élnünk közösségi szinten is, az embereknek megélhetésre van szüksége, a lényeg az, hogy olyan iparágak és olyan technológiák álljanak be az értékteremtésnek a folyamatába, amelyek sokkal energiahatékonyabban működnek, és amelyeknek sokkal kevesebb az üvegházhatásúgáz-kibocsátásuk a korábbi technológiákhoz képest.

Amit pedig a vízmegtartó képességgel, a talaj vízmegtartó képességével kapcsolatban említett az elnök asszony, azzal mélységesen egyetérték, és ezen a területen bizony az agrárkormányzatnak és főleg az agrárkormányzat mögötti tudományos intézeteknek, kutatóintézeteknek, alkalmazott kutatással foglalkozóknak

sokkal nagyobb hangsúlyt kellene fektetniük arra, hogy olyan gazdálkodási módszerek kerüljenek a gyakorlati bevezethetőségnek az előszobájába, amelyek úgy tudják a talaj vízmegtartó képességét és termőképességét biztosítani, hogy közben lehetőség szerint az élelmezésbiztonságunk továbbra is garantált legyen, és mivel mi természeti erőforrásokkal gazdagabban megáldott része vagyunk a világnak itt a Kárpát-medencében, ezért még a feleslegből tudjunk értékesíteni is a jó minőségű, GMO-mentes, nagy feldolgozottságú élelemnek az értékesítésével, ami nemzetgazdasági szempontból ugyancsak profitot tud hozni a közösségünk számára. És itt vannak szerkezeti problémák, mert a termelvényeinknek egy jelentős része, még hogyha az tiszta és GMO-mentes is, nem feldolgozott, magas feldolgozottságú terméként, élelemként hagyja el az országot, hanem egyszerűen termelvényként, amiért nem lehet akkora hasznot és profitot elkönyvelni sem a gazdák, sem pedig a hazai agrárvállalkozások tekintetében. Köszönöm szépen.

A részletes vita második szakasza

ELNÖK: Köszönöm szépen. Akkor a részletes vita ezen szakaszát lezárom, és ezzel áttérünk a második szakaszra, a benyújtott módosító javaslat megvitatására. Először az előterjesztői állásfoglalást, illetve a kormány képviselőjének a véleményét kérem majd, és majd kérem a kormány képviselőjét, jelezze, hogy tárca- vagy kormányálláspontot közöl.

Egy képviselői módosító javaslat érkezett, ez a háttéranyagban öt pontra lett felbontva, de ezek összefüggnek egymással, tehát egy aktussal szavazunk róluk. Gurmai képviselő asszony nincs itt. Akkor megkérdezem a kormány képviselőjét a Gurmai képviselő asszony által benyújtott módosító javaslatokról.

DR. KADERJÁK PÉTER államtitkár (Innovációs és Technológiai Minisztérium): Tárcaálláspontot tudok képviselni. Nem tudjuk támogatni az egyéni képviselői módosító indítványt.

ELNÖK: Jó, köszönöm szépen.

Akkor megkérdezem a bizottság tagjait, hogy van-e kérdés, illetve kérdés hiába van, nincs itt az előterjesztő, de észrevétel van-e a módosító javaslattal kapcsolatban. *(Senki nem jelentkezik.)* Nincs.

Akkor kérem, hogy szavazzunk a módosító javaslatokról, amelyeket Gurmai képviselő asszony nyújtott be. Kérdezem, hogy ki támogatja a módosító indítványt. *(Szavazás.)* Három. Ki nem támogatja? *(Szavazás.)* Hat. Ki tartózkodott? *(Szavazás.)* Nincs olyan. Megállapítom, hogy a bizottság nem támogatta a módosító javaslatot.

Ezen túl, ahogy már elhangzott, a kormánypárti frakciótól megkeresés érkezett arra vonatkozólag, hogy a bizottság nyújtson be a részletes vitát lezáró módosító javaslatot. A módosító javaslatot az ülés előtt szétküldtük, ki is osztottuk, és Bencsik alelnök úr már ismertette is ezt a módosító javaslatot. Először a kormány képviselőjét kérdezem meg, hogy ismeri-e a módosító javaslatot, és hogyha igen, akkor támogatja-e.

DR. KADERJÁK PÉTER államtitkár (Innovációs és Technológiai Minisztérium): Igen, ismerjük a módosító javaslatot, és tárcaálláspontot tudok mondani, támogatjuk ezt a javaslatot.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Most azt a kérdést teszem fel a bizottság tagjainak, hogy van-e véleményük, észrevételük, bár úgy érdekelem, hogy az előző vitában vagy

az előző körben ezt kifejtettük, de hogyha még ezen túl szeretne valaki most hozzászólni, akkor parancsoljon! (*Jelzésre:*) Bencsik alelnök úr!

BENCSIK JÁNOS (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen. Ígérem, hogy a következő napirendi pontnál nem fogom megismételni mindazokat, amelyeket e napirendi pont tárgyalása során igyekeztem kifejtetni. Magának a bizottsági módosító indítványnak a benyújtását elsődlegesen az indokolta, hogy érzékeltessük, hogy a klímavészhelyzet kihirdetése helyett mi alapvetően a klímavédelemre helyezük a hangsúlyt, a szöveg környezetét a nemzetköziről azért a nemzetre próbáljuk meg áthelyezni, tehát teljesítjük a kötelezettségeket, amelyek jogi relevanciával bíró kötelezettségek akár az Európai Unión belül, akár pedig a globális klímaegyezmények tekintetében, azokat mi teljesítjük, ugyanakkor nekünk arra is figyelniünk kell, hogy a saját nemzeti működésünket a természeti, társadalmi és gazdasági keretrendszer tekintetében fenn tudjuk tartani.

Igyekeztünk részletesen rögzíteni azokat a paramétereket, amelyeket ellenzéki képviselőtársaink itt vitatnak, tehát arról van szó, hogy mi azokra a számokra kívánjuk korrigálni - és ez nem egy visszalépés, hanem ez egy jövőbeni cél elérése, ezek tulajdonképpen a cél elérése érdekében rögzített számok -, amelyek arra serkentik a kormányzatot, hogy az eddigieknél aktívabb és megalapozottabb, még összetettebb és összefogottabb klímavédelmi és alkalmazkodási politikát folytasson, merthogy ezek a számok, amelyek itt törvénybe lesznek iktatva, a jelenleginél sokkal ambiciózusabb célok, ugyanakkor megfelelnek a nemzetközi előírásoknak, de többletterhet a nemzetközi kötelezettségekhez képest nem vállalunk annak érdekében, hogy Magyarországnak a gazdasági mozgásterét ne rontsuk le, mert ezt a nemzetközi erőterben senki nem fogja számunkra meghálálni, mint ahogy azt tapasztaljuk, hogy a piacok megnyitásával, a piacok 90-es évek eleji megnyitásával, akár a privatizációval, akár pedig a különböző védővámok lebontásával, az áruk, szolgáltatások szabad közlekedésének a biztosításával jelentős mértékű versenyhátrányba került a közép-európai térség minden egyes országa, és most ott tartunk, hogy mégis ezen országcsoporton próbálják köszörülni a politikai nyelvüket azok, akik ennek a gazdasági akadály-lebontásnak a haszonélvezői, és, teszem hozzá, jelentős mértékben a kibocsátás, az üvegházhatású gázok kibocsátásának az előidézői is voltak egyben.

Én azt azért vitatnám, ami itt elhangzott az ellenzéki képviselők hozzászólásaiban, hogy teljes egészében kiüresítésre kerülne ez a klímavédelemről szóló törvény. Kiemelnék néhány szempontot: igazodnia kell a klímavédelmet szolgáló nemzetközi és európai uniós vállalásainkhoz, ez tételszerűen benne van a törvényjavaslat módosító indítványában; az egész Kárpát-medencét érintően érvényes válaszokat kell adnia; a hazai környezetet, társadalmat, gazdaságot tekintve is meg kell felelnie minden előttünk álló kihívásnak; a szennyező fizet elvén, valamint az arányos és reális beavatkozások politikáján kell alapulnia; és akkor, ugye, taxatíván jön, hogy Magyarország az üvegházhatású gázok kibocsátását 40 százalékkal csökkenti 2030-ig a '90. évihez képest; Magyarország 2030-at követően a végső energiafelhasználás 2005. évi szintet meghaladó növekedése esetén a növekményt kizárólag karbonsemleges energiaforrásból biztosítja; a 2050. évre eléri a teljes klímasemlegességet, azaz az üvegházhatású gázok még fennmaradó hazai kibocsátása, valamint elnyelése a 2050. évre egyensúlyba kerül. És akkor jönnek taxatíván a felhatalmazások a kormány számára, hogy milyen feltételeket, milyen programokat kell kidolgoznia, én kettőt emelnék ki: a lakosság és a helyi közösségek fogyasztóiból aktív energiatermelőkké válásának támogatása, valamint a hazai vállalkozások megújulóenergia- és energiahatékonysági fejlesztéseinek támogatási

programja annak érdekében, hogy úgy jöhessenek létre újabb munkahelyek, hogy közben ne növekedjék jelentős mértékben az energiafelhasználás, és ne növekedjék jelentős mértékben ennek következtében az üvegházhatású gázoknak a kibocsátása.

Tisztelettel köszönöm a megtisztelő figyelmet.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Akkor a szavazás előtt megadnám a szót az előterjesztőnek.

TORDAI BENCE (Párbeszéd) előterjesztő: Nagyon köszönöm, elnök asszony. Gyorsan reagálnék néhány, a módosítócsomaggal kapcsolatos felvetésre és véleményre. Először is köszönöm ellenzéki képviselőtársaim szavait, egyetértek mindazzal, amit Nunkovics Tibor, Hajdu László és Schmuck Erzsébet elmondott. Hajdu László hozzászólásából kiemelnék két dolgot: valóban, a lakossági energiahatékonysági beruházások jelentik itt a talán legfontosabb, de biztos, hogy a legnagyobb volumenű kérdést, és hogy a szemléletformálás jelentőségét tényleg nem lehet elvitatni, azt az is mutatja, hogy ellentétben azzal, amit előbb mondtam, és itt meg kell követnem képviselőtársaimat, a módosító indítvány ezt a pontot áttemeli, tehát nem három, hanem négy pont maradt meg a 14-ből. Mentségemre legyen szólván, hogy a zöld államkötvény kibocsátása alá sorolták be valahogy a szemléletformálást mint feladatot, de annyi baj legyen!

Turi-Kovács Béla képviselőtársunk felszólalása, megjegyzései teljesen érvényesek, de az a helyzet, hogy azért ez nem egy új felvetés, hogy a klímaváltozás itt van a nyakunkon, és hogy tenni kéne valamit ellene, olyannyira nem, hogy nemcsak a tudományos konszenzus több évtizedes, de már a politikai konszenzus is több évtizedes, 1992-ben állapodtak meg az ENSZ éghajlatváltozási keretegyezményében a részt vevő országok, tehát nem hiszem, hogy most kellene elkezdni boncolgatni ilyen ismeretelméleti, tudáselméleti alapkérdéseket. Illetve köszönöm, hogy felhívta a figyelmet a vízgazdálkodás fontosságára; olyannyira egyetértek ezzel, hogy az eredeti javaslat 4. § (9) és (13) bekezdésében is szerepelt a „vízgazdálkodás” kifejezés és az ezzel kapcsolatos teendők - ezért is sajnálom, hogy a bizottsági módosító indítvány ez utóbbit, tehát a klímaalkalmazkodás feladatai keretében a vízgazdálkodás mint kiemelten fontos terület említését törli ebből a törvényjavaslatból. Talán akkor ön emiatt nem is tudja elfogadni a bizottsági módosítócsomagot.

Köszönöm Kaderják Péter államtitkár úr megjegyzéseit. Sajnálattal hallgattam, ismerve az ön szakmai felkészültségeit és személyes elkötelezettségét, hogy ezt a kormányálláspontot kellett képviselnie, de talán majd egy boldogabb világban, évekkel később ennél jobb helyzet is (*Szászfalvi László: Szép új világ!*) osztályrészéül jut. (*Szászfalvi László: Szép új világ!*) Így van, tehát mondjuk egy társadalmilag és környezetileg tényleg felelős zöldbaloldali kormányzás idején erre lenne lehetősége.

Bencsik János alelnök úrnak nagyon sok megfontolandó gondolata volt. Az egyik és talán a legárulkodóbb, amikor azt mondta, hogy a kormány iránya ön szerintem sem rossz. Ugye, ön is olyan képviselő, aki ismeri és vallja a fenntarthatóság értékeit, ennek megfelelően nem tudta kimondani azt, hogy a kormány iránya jó lenne; tehát ha egy kormánypárti képviselő csak annyit tud mondani, hogy nem rossz a kormány iránya, akkor látszik, hogy itt vannak bajok. És vannak bajok az összhanggal is, hiszen ön azt mondja, hogy ne vállaljunk többletkötelezettséget és többletterhet, ehhez képest éppen az ITM mondja azt, a minisztérium javasolja azt, hogy a versenyképesség javítása érdekében a válság után meg attól függetlenül is egy zöld- és high-tech gazdaságra kell átállnunk, hogyha jól mondom. Akkor tehát szögezzük le, hogy a fenntartható gazdasági működésre való átállás az nem egy teher, nem egy kötelezettség, hanem az egy lehetőség, egy

felelősség, és olyan lehetőség, amely aztán versenyelőnyt biztosít Magyarországnak számára, azt a pluszmozgásteret teremti meg, amit ön hiányol. Úgyhogy szerintem ezek a célok nem állnak egymással ellentétben.

Még egy megjegyzés: azt mondta Bencsik képviselő úr, hogy a kibocsátás növekedése - idézem - „az ára annak, hogy 800 ezer ember munkalehetőséget kapott”. Most eltekintve attól, hogy az a 800 ezer az ILO szerint 400 ezer, éppen az a problémánk a Fidesz-kormány gazdaságpolitikájával, hogy egy olyan növekedésben, egy olyan iparpolitikában gondolkodik, amely növekvő energiaigénnyel jár, ahogy ön is mondta, 2013 óta növekszik az energiaigény, és növekszik, ha esetleg kisebb mértékben is, a károsanyag-kibocsátás. Jó lenne tehát, hogyha ezt az egész szemléletet változtatnák meg, és rendelnék a fenntarthatóság elve alá, akkor teljesülhetnének azok a célok, amelyeket itt kívánatosnak találtunk mindannyian.

A legeslegutolsó gondolat: azt mondta az elnök úr, hogy az ellenzék bátrabban tud javasolni, a kormányzó pártok pedig nagyobb körültekintéssel és a lehetőségekre való nagyobb odafigyeléssel kell hogy cselekedjenek. Hát, hadd idézzem a haladás és maradás kérdésének tekintetében önnek Kölcsey Ferencet, aki, ugye, azt írta, hogy: „Jelszavaink valának: haza és haladás. Azok, kik a haladás helyett maradást akarnak, gondolják meg: miképpen a maradás szónak több jelentése van. Kor szerinti haladás éppen maradást hoz magával; vesztég maradás következése pedig senyvedés.”. Úgyhogy ennek szellemében, a senyvedés elkerülése érdekében kérem a kormánypárti képviselőtársaimat is, hogy a bizottsági indítványt utasítsák el, és egy ambiciózus, bátor, cselekvő klímavédelmi törvényt tudjunk elfogadni. Köszönöm szépen. *(Bencsik János: És megmaradást!)*

ELNÖK: Jó, köszönöm szépen.

Akkor eljutottunk oda, hogy szavazunk a módosítócsomag benyújtásáról. Kérdezem a bizottságot, hogy támogatja-e a módosító javaslat benyújtását. Ki támogatja? *(Szavazás.)* 6 igen. Ellene volt? *(Szavazás.)* Három. Köszönöm szépen.

Kérdezem a bizottságot, hogy felhatalmazza-e az elnököt arra, hogy gondoskodjon a bizottság részletes vita során meghozott döntéseinek megfelelő, a részletes vitát lezáró bizottsági módosító javaslat aláírásáról és benyújtásáról. Aki támogatja, kézfeltartással jelezze! *(Szavazás.)* Én tartózkodom, én tartózkodtam. Köszönöm szépen.

A részletes vita harmadik szakasza

Akkor megnyitom a részletes vita utolsó szakaszát, amelyben bizottságunk dönt a részletes vita lezárásról, a részletes vitáról szóló jelentés elfogadásáról és benyújtásáról. Kérdezem a bizottságot, hogy lezárja-e a részletes vitát. Aki egyetért, kézfeltartással jelezze! *(Szavazás.)* Egyhangú.

Kérdezem a bizottságot, hogy elfogadja-e, és benyújtja-e a részletes vitát lezáró jelentést. Aki támogatja, kézfeltartással jelezze! *(Szavazás.)* Igen. Ellene volt? *(Szavazás.)* Három. És nem tartózkodott senki.

Nem kötelező, de a bizottságnak lehetősége van bizottsági és kisebbségi előadót állítani, akik a plenáris ülésen ismertetik a bizottság jelentését, illetve az azzal kapcsolatos kisebbségi véleményt. Akkor kérdezem a bizottságot, hogy a határozati házszabály 117. § (1) bekezdése alapján kíván-e előadót kijelölni, aki a bizottság jelentését az Országgyűlés ülésén ismerteti. A bizottságot? *(Bencsik János a kezét felemelve: A többségit!)* Igen, Bencsik János a többségit, én vállalom a kisebbségit ennél, hogyha lehet. *(Szavazás.)* Jó, köszönöm szépen.

Akkor ezek szerint ennek a napirendi pontnak a végére értünk. Köszönöm az előterjesztő és a kormány képviselőjének a részvételét. A napirendi pontot lezárom.

Az éghajlatváltozási veszélyhelyzetből fakadó, halasztást nem tűrő feladatokról szóló H/7380. számú határozati javaslat (Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)

A 3. napirendi pontra rátérés előtt megkérem Bencsik János alelnök urat, hogy az egész napirendi pontra vonatkozóan vegye át az elnöki levezető szerepet, ugyanis magam előterjesztői szerepben kívánok részt venni a tárgyalásban, és ezt ezzel a megoldással tudjuk a leghatékonyabb módon biztosítani; erről előzetesen egyeztettem az alelnök úrral, így akkor most átadom neki az elnöklést.

(Az ülés vezetését Bencsik János, a bizottság alelnöke veszi át.)

A részletes vita első szakasza

BENCSIK JÁNOS (Fidesz), a bizottság alelnöke, a továbbiakban ELNÖK: A 3. napirendi pont az éghajlatváltozási veszélyhelyzetből fakadó, halasztást nem tűrő feladatokról szóló H/7380. számú határozati javaslat, annak a részletes vitája, amelyet kijelölt bizottságként folytatjuk le. Megnyitom a vitát, a részletes vita első szakaszában a törvényjavaslatnak a határozati házsabály 44. § (1) bekezdés a-d) pontjaiban meghatározott szempontok szerinti vizsgálatát, azaz hogy megfelel-e az Alaptörvényből eredő követelményeknek, a jogalkotás szakmai követelményeinek, valamint a nemzetközi és európai uniós jogból eredő kötelezettségeknek, és illeszkedik-e a jogrendszer egységébe. Az előterjesztőé a szó, megkérem Schmuck Erzsébet elnök asszonyt, hogy legyen szíves a szóbeli kiegészítését megtenni.

SCHMUCK ERZSÉBET (LMP), előterjesztő: Köszönöm szépen, alelnök úr. A múlt év augusztusában közös ellenzéki előterjesztésként nyújtottuk be az Országgyűlésnek a most tárgyalandó, a klímavész helyzet kihirdetésére vonatkozó határozati javaslatot. Vannak benne olyan konkrét célkitűzések, amelyeket az idő már megmért, és látszik, hogy kevés, ezért már szigorúbb célokat kell magunk elé tűzni. Ezeket a módosító javaslatokat Csárdi Antal és Ungár Péter LMP-s országgyűlési képviselők benyújtották, így 2030-ra javasolják a szén-dioxid-kibocsátásra vonatkozóan a 65 százalékos csökkentési cél kitűzését, valamint azt, hogy a klímasemlegességet 2050 helyett 2040-re kell előbbre hoznunk, és van benne egy-két olyan javaslat is, amely azóta a lényegét tekintve nem, de a határidőket és a várható eseményeket tekintve okafogyottá vált. A határozati javaslat döntő többsége azonban még most is aktuális, sőt még aktuálisabb, mint tavaly augusztusban volt, ilyenek például az alkalmazkodási feladatok. Megtapasztaltuk, hogy mezőgazdaságunk mennyire kitett az éghajlatváltozás hatásainak, és hogy a szélsőséges időjárási viszonyok milyen nagy terméseredmény-csökkenést okozhatnak, aminek a hatására az élelmiszerárak az egekbe szökhetnek, és azt sem tudjuk, hogy mi lesz idén, az év eddig eltelt időszakában aszály sújtotta a mezőgazdaságot, de voltak fagykarak, és ki tudja, hogy még mi lesz.

A határozati javaslatnak az a pontja értelemszerűen okafogyottá vált, amelyik a múlt év szeptemberi ENSZ-klímacsúcs értekezleten képviselendő magyar álláspont időben történő megismerésére vonatkozik. A klímatorvény elkészítésére vonatkozó 2019. év december 31-ei határidő aktualitását veszítette, ezért ugyancsak módosító javaslatban szerepel, hogy ezt a határidőt 2020. december 31-ére ki kell tolni.

Klímatorvényre szükség van, meggyőződésünk, amely a törvény erejével tűzi ki a célokat, az eszköz- és intézményrendszereket, valamint rendelkezik, hogy hogyan kell a forrásokat ehhez biztosítani.

Mint előterjesztőnek számomra meglepetés volt a Fidesz-frakció módosítócsomagja, amely a klímavész helyzet kihirdetését törli - gondolom, azért,

mert nem teljesen érti a klímaváltozás súlyosságát és klímavészhelyzet kihirdetésének az üzenetét -, és 2030-ra 40 százalékos csökkentési célt fogalmaz meg, amit már egyszer elértünk 2013-ra. Azt gondolom, az nem igazán nem indok, hogy 800 ezer embernek munkát adtunk, mert akkor ezek szerint sohasem fogjuk tudni csökkenteni a szén-dioxid-kibocsátást, mert nem hiszem, hogy a munkát el akarjuk venni az emberektől. A megújulók aránya 2030-ra 21 százalék, miközben az EU 32 százalékos arányt mond, ez biztos hogy összefüggésben van a Paksi Atomerőművel. A klímatorvény kivétele, pedig a parlamenti vitában elhangzott, hogy hamarosan lesz, nem teljesen elfogadható a számunkra.

Ami az igazán meglepő a kormány Klíma- és természetvédelmi akciótervének a beemelése a határozati javaslatba. Ezt mint előterjesztő különösen nehezményezem, mert ez az éghajlatvédelmi, tehát ez a Klíma- és természetvédelmi akcióterv klímavédelmi szempontból rendkívül gyenge, ugyanis az illegális hulladéklerakók felszámolása nem befolyásolja sem az üvegházgáz-kibocsátásunkat, sem a klímaalkalmazkodásunkat, ráadásul jogosan tesszük fel a kérdést, hogy eddig mit csinált a kormány, hiszen a jogszabályok szerint eddig is fel kellett volna lépni az illegális szemetelőkkel szemben, nem pedig tíz év kormányzás után kezdeni el ezzel foglalkozni.

Az egyszer használatos műanyagok kivezetése is akkor kerül napirendre, amikor a magyar kormány aktív tiltakozása ellenére ez már Európa közös döntésévé vált, de azt látjuk, hogy a gyakorlati lépéseket azóta sem tette meg a kormány, így a jövőnek címzi ezt a feladatot. A multicégek megregulázását is megígérte a miniszterelnök, miközben milliárdokat öntöttek a támogatásukba, és adókedvezményekkel növelték az amúgy is nagy versenyelőnyét ezeknek a legnagyobb környezethasználóknak, ahelyett, hogy inkább a kis- és középvállalkozások zöldülését és erősödését támogatták volna.

A hatszoros naperőművi kapacitás kiépítése önmagában nyilván egy jó dolog, de nem ilyen nagyméretű telepítésekkel kellene ezt kezelni és megoldani, mert - mint ahogy a korábbi hozzászólásomban mondtam - ezeket nem szabadna értékes termőföldeket felszámolva telepíteni, ezeknek a háztetőkön lenne a helye. Hiányzik az akciótervből a szélerőműveknek a támogatása.

Mi tehát ezeket elfogadhatatlannak tartjuk, hogy ezzel teljesen megváltoztassák, egy teljesen más határozati javaslatot akarjanak az Országgyűlés előtt elfogadni. Így most ezúton is megkérem a Fidesz-frakciót, hogy vonja vissza a módosítócsomagját. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Továbbra is velünk tart az Innovációs és Technológiai Minisztérium képviselőjében dr. Kaderják Péter államtitkár úr. Kérem, ismertesse a kormány álláspontját a határozati javaslatról.

DR. KADERJÁK PÉTER államtitkár (Innovációs és Technológiai Minisztérium): Köszönöm szépen. Áttanulmányoztuk az eredeti országgyűlési határozati javaslatot és az ahhoz benyújtott módosító indítványokat. Úgy látjuk, hogy bizottsági módosító indítvánnyal kiegészített, módosított határozati javaslat teljes mértékben megfelel, és összhangban van a kormány által az év elején elfogadott nagyméretű klíma- és energiastratégiai dokumentumcsomaggal, annak részét képezte a Kárpát-medence klímaváltozási helyzetét elemző dokumentum, a Nemzeti Energia- és Klímaterv, az új Nemzeti Energiastratégia, és ezen a ponton külön szeretném kiemelni, hogy az első Éghajlatváltozási Cselekvési Terv is részét képezte ennek a stratégiai csomagnak, és természetesen az a Klíma- és természetvédelmi akcióterv,

amely a módosításba bekerült, az ennek az év elején elfogadott, átfogó stratégiának a kiemelt pontjait tartalmazza.

Magában a határozati javaslatban foglaltakkal és a vitában elhangzottakkal kapcsolatban csak néhány további megjegyzést szeretnék tenni, az előző vitához kapcsolódóan is. Az első pont Magyarország klímaterhelésének, itt elhangzott, hogy a 32 százalékos csökkenést csak az ipar leépülése okozta Magyarországon, ami teljes tévedés. A kibocsátáscsökkenés különösen a GDP-hez mérten, ha a GDP üvegházgáz-intenzitását nézzük, akkor a magyar gazdaság klímaterhelésének folyamatosan javul. Itt elhangzott, hogy az utóbbi években csak növekedés volt tapasztalható. Szeretném jelezni, hogy a végleges 2018-as számok alapján a magyar gazdaság 5,1 százalékkal nőtt, és eközben 0,9 százalékkal csökkent az üvegházhatásúgáz-kibocsátás. Azt gondolom, hogy ez tükrözi azt, mit is szeretne a magyar kormány, nevezetesen összehangolni három nagyon fontos célt: az egyik, hogy a gazdasági növekedést, a színvonalas gazdasági növekedést, az innovációra támaszkodó gazdasági növekedést fenntartsuk, a másik, hogy emellett megőrizzük az energiaellátás-biztonságot, és ezen célok mellett tudjuk a klímavédelmet biztosítani. Azt gondolom, hogy a 2018-as számok ezt mutatják.

Elhangzott az is, hogy a 40 százalékos, 2030-as legalább 40 százalékos célkitűzés, ami a határozatban szerepel, nem ambiciózus, és csak minimálisan vagy úgy sem felel meg az európai elvárásoknak. Itt szeretném jelezni, hogy a nemzeti szintű összes kibocsátásra vonatkozó vállalás ritka Európában, a 40 százalékos összes kibocsátás-csökkenésre vonatkozó vállalás még ritkább. Én tehát azt is szeretném jelezni, hogy itt a nem-ETS szektorra vonatkozó mínusz 7 százalékos vállalás a jogi kötelezettség, itt Magyarország, én azt gondolom, kivételes vállalást tesz, és ha ezt még országgyűlési határozatba és törvénybe is foglalja, akkor példamutató módon jár el európai szinten is.

A vitában elhangzott - itt szeretném jelezni, hiszen szorosan kapcsolódó kérdésekről van szó -, hogy a klímaalkalmazkodás területén semmit sem csinálunk, sehová sem haladunk. Itt arra szeretném felhívni a figyelmet, hogy az év elején elfogadott energia- és klímastratégiai csomagnak a része az első éghajlatvédelmi cselekvési terv, amely 29 ez évi intézkedést tartalmaz a klímaalkalmazkodás vonatkozásában, ebből nyolc intézkedés a vízgazdálkodásra vonatkozik, többek között olyan feladat elvégzése szerepel ezek között, amely alapján meghatározásra kerül azoknak a víztesteknek, vízgyűjtőknek a minősége, amelyekből felszíni és felszín alatti vízhasználatok számára a jövőben majd vizet lehet biztosítani - 108 darab felszíni és 185 darab felszín alatti víztest vizsgálatáról van szó -, de több más olyan intézkedés is van, amely kifejezetten a vízvisszatartást, a vízgazdálkodás területére vonatkozó alkalmazkodást szolgálja. Ugyancsak az éghajlatváltozási cselekvési terv tartalmaz négy, a mezőgazdaságra vonatkozó intézkedéscsoportot is, amelyben szerepel a '20. évi öntözésfejlesztés munkáinak a biztosítása, illetve olyan stratégia kialakítása, amely a víztakarékos gazdálkodást célozza meg a mezőgazdaság területén. Azt tudom tehát mondani, hogy már ez évre vonatkozóan is több tucat alkalmazkodási intézkedést fogadott el a kormány, ezt monitorozzuk, végrehajtjuk, és természetesen mindenkinek be fogunk számolni ezekről az intézkedésekről, amint ennek a mostani első Éghajlatváltozási Cselekvési Tervnek a hatálya lejár.

Talán még egy gondolatot engedjenek meg a korábban elhangzottakkal kapcsolatban! Elhangzott, hogy az energiahatékonyság területén nem történik semmi, a lakossági energiahatékonysággal a kormány nem foglalkozik. Szeretném jelezni, hogy több mint 100 milliárd forintos hitelkerettel működik az az Európai Unió támogatásával működő program, amely a magyar lakosság számára energiahatékonysági beruházásokhoz ad nulla százalékos hitelt és támogatást.

Rendkívül népszerű programról van szó, több tucat milliárd forintnyi hitel segítségével működnek azok az épület-korszerűsítési projektek, amelyekre ezeket a forrásokat fordítjuk, és azt is szeretném jelezni, hogy nemhogy 3 ezer háztetőre gondolunk... *(Nunkovics Tibor: 300 ezer!)* ...300 ezer... *(Koncz Ferenc Nunkovics Tibornak: 3 ezret mondtál!)*, 3 ezer hangzott el. Az energia- és klímastratégiában minimum 200 ezer ilyen... *(Nunkovics Tibor és Koncz Ferenc egyeztet.)* ...3 ezer volt, de végül is mindegy, ha 300 ezer, akkor az már közelebb van ahhoz, ami az energia- és klímastratégiában szerepel, ott 200 ezer háztartási méretű, tetőre szerelt napelemet terveztünk, de ez is egy minimális érték.

Egyébként szeretném jelezni, hogy nemcsak a háztartásoknál, de a kkv-szektorban is olyan európai uniós támogatást működtetünk, amelynek a következtében csak az elmúlt négy hónapban 20 milliárd forintnyi támogatást vettek igénybe magyar kkv-k annak érdekében, hogy a villamosenergia-fogyasztásuk egy részét helyben megtermelt, alapvetően napenergiával kiváltsák. Tehát a háztartási szektorban, a kkv-szektorban és az áramtermelési, erőművi szektorban is nagyon jelentős támogatással megyünk előre ezen a területen. Az pedig, hogy ennek van helyigénye, azt gondolom, nehezen kezelhető felvetés.

Talán még egy ügyet hadd említsek meg az energiahatékonyság és a lakossági energetikai beruházásoknál! Elhangzott, hogy jó lenne költségosztókat felszerelni az energiahatékonysági lakossági támogatás szempontjából. Itt szeretném jelezni, hogy az elmúlt öt hónapban 2 milliárd forintos támogatással 27 ezer távfűtött lakás kapcsán adtunk támogatást fűtésrendszer-korszerűsítés és ehhez kapcsolódó okostávhőköltségosztók felszerelésére, tehát a 200 ezer problémás lakás több mint 14 százalékát néhány hónap alatt sikerült elérni, és ezt a programot folytatni fogjuk. És azt is jelezném, hogy az energiahatékonyság területén nem egy technikailag egy szektorra fókuszáló programban gondolkodunk, hanem a Nemzeti Energia- és Klímastratégia célul fogalmazta meg, és a Nemzeti Energia- és Klímatervben jelentettük is Brüsszel felé, hogy energiahatékonysági kötelezettségi rendszert fogunk Magyarországon bevezetni, ezt tervezi a kormány, amelyben a legnagyobb energiaszolgáltatók mint kötelezettek és mint nagy szennyezők fognak szerepet vállalni a terveink szerint. Azt gondolom tehát, hogy nagyon nehéz ezeken a területeken tételességgel beszélni.

Ennyit szerettem volna előljáróban az országgyűlési határozat változataihoz hozzáfűzni.

ELNÖK: Köszönöm. Kérdezem a bizottság tagjait, ki kíván hozzászólni a részletes vita e szakaszában. *(Senki nem jelentkezik.)* Nem látok hozzászólási szándékot.

Emlékeztetni szeretném a bizottság tagjait arra, hogy az előző napirendi pont tárgyalása során elhangzott, hogy az ottani többségi vélemény - miután összevont vitáról volt szó vagy van szó parlamenti szinten, a plenáris ülés szintjén -, az ott ismertett többségi vélemény érvényes a jelenleg tárgyalt napirendi pont tekintetében is.

A részletes vita második szakasza

A részletes vita ezen szakaszát lezárom, és ezzel áttérünk a második szakaszra, a benyújtott módosító javaslatok megvitatására. Először az előterjesztői állásfoglalást, majd a kormány képviselőjének véleményét kérem, és itt, kérem, azt is jelezze, hogy tárca- vagy kormányálláspontot közöl-e.

Egy képviselői módosító javaslat érkezett, ez a háttéranyagban három pontra lett felbontva, de ezek összefüggnek egymással, tehát egy aktussal szavazunk róluk.

Nem látom itt az előterjesztő Csárdi Antal, illetve Ungár Péter képviselő urat, hogy benyújtóként ismertessék röviden a módosító indítványt, de távollétükben is szavazhatunk erről. Kérdezem az előterjesztő véleményét a módosító javaslattal kapcsolatban.

SCHMUCK ERZSÉBET (LMP) előterjesztő: Támogatom.

ELNÖK: Az előterjesztő támogatja a javaslatot. Kérdezem a kormány képviselőjének véleményét.

DR. KADERJÁK PÉTER államtitkár (Innovációs és Technológiai Minisztérium): A képviselői módosító indítványt - tárcavéleményt mondok - nem támogatjuk.

ELNÖK: A tárca nem támogatja a képviselői módosító indítványt. Ki támogatja a Csárdi Antal és Ungár Péter képviselő urak által benyújtott módosító indítványt? *(Szavazás.)* 3 igen szavazat. Ki nem támogatja? *(Szavazás.)* 5 nem szavazat. A bizottság elvetette a módosító indítványt.

Ezen túl a kormánypárti frakciótól érkezett megkeresés arra vonatkozóan, hogy a bizottság nyújtson be részletes vitát lezáró módosító javaslatot. A módosító javaslatot az ülés előtt szétküldtük, illetve itt is kiosztottuk. Miután az előző napirendi pontban elhangzott indoklás is érvényes e bizottsági módosító indítvány benyújtása esetén, ezért én érdeemben nem kívánok hozzászólni. Kérdezem az előterjesztőtől, hogy ismeri-e a módosító javaslatot, és ha igen, támogatja-e.

SCHMUCK ERZSÉBET (LMP) előterjesztő: Igen, ismerem a javaslatot, és nem támogatom.

ELNÖK: Az előterjesztő nem támogatja. Kérdezem a kormány képviselőjét, hogy ismeri-e a módosító javaslatot, és ha igen, akkor támogatja-e tárca- vagy kormányálláspontot képviselve.

DR. KADERJÁK PÉTER államtitkár (Innovációs és Technológiai Minisztérium): Igen, ismerem a javaslatot, és a tárca támogatja a módosító javaslatot.

ELNÖK: Ezek után kérdezem a bizottságot, hogy támogatja-e a bizottsági módosító javaslat benyújtását. Szavazás következik. *(Szavazás.)* 5 igen szavazat. Ki nem támogatja? *(Szavazás.)* 3 nem szavazat. 5:3 arányban a bizottság tehát úgy döntött, hogy támogatja a bizottsági módosító indítvány benyújtását.

A részletes vita harmadik szakasza

Megnyitom a részletes vita utolsó szakaszát, amelyben bizottságunk dönt a részletes vita lezárásáról, valamint a részletes vitáról szóló jelentés elfogadásáról és benyújtásáról. Kérdezem a bizottságot, hogy lezárja-e a részletes vitát. Szavazás következik. *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy 8, egyhangú szavazattal a bizottság a részletes vitát lezárta.

Kérdezem a bizottságot, hogy elfogadja-e, és benyújtja-e a részletes vitát lezáró jelentést. Szavazás következik. *(Szavazás.)* 5 igen szavazat. Ellenszavazat van-e? *(Szavazás.)* 3 ellenszavazat. A bizottság összességében elfogadta a jelentés benyújtására vonatkozó javaslatot.

Nem kötelező, de a bizottságnak lehetősége van bizottsági és kisebbségi előadót állítani, akik a plenáris ülésen ismertetik a bizottság jelentését, illetve az azzal kapcsolatos kisebbségi véleményt. Kérdezem a bizottságot, hogy a határozati házszabály 117. § (1) bekezdése alapján kíván-e előadót kijelölni, aki a bizottság jelentését az Országgyűlés ülésén ismerteti. Bátorkodom jelezni ezen igényünket. *(A bizottság ellenzéki tagjai egymás között egyeztetnek.)* A többségi esetben szavazni kell, én vállalom a többségi vélemény, a bizottsági vélemény ismertetését. Aki ezzel egyetért, az jelezze kézfeltartással! *(Szavazás.)* A bizottság támogatja. A kisebbségi vélemény elmondásáról pedig a későbbiekben születik majd konszenzusos döntés.

Köszönöm az előterjesztő és a kormány képviselőjének részvételét, a napirendi pontot ezzel lezárom, és visszaadom az elnöklési feladatokat Schmuck Erzsébet elnök asszonynak.

(Az ülés vezetését Schmuck Erzsébet, a bizottság elnöke veszi át.)

SCHMUCK ERZSÉBET (LMP), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK:
Köszönöm szépen.

A légszennyezettség esetén elrendelt füstköd-riadó terv (szmogriadó) szigorításával összefüggő intézkedésekről szóló H/9247. számú határozati javaslat (Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)

A 4. napirendi pontunkban egy tárgysorozatba-vételi javaslat van előttünk, ez a légszennyezettség esetén elrendelt füstköd-riadó terv - szmogriadó - szigorításával összefüggő intézkedésekről szóló H/9247. számú határozati javaslat vitája, majd döntés a tárgysorozatba vételről. Az indítvány benyújtója Szabó Timea képviselő asszony és Tordai Bence képviselő úr. Megadom a szót az előterjesztőnek, parancsoljon, képviselő úr

Tordai Bence (Párbeszéd) előterjesztése

TORDAI BENCE (Párbeszéd) előterjesztő: Köszönöm a szót, elnök asszony. A Párbeszéd határozati javaslata azt a célt tűzi ki, hogy vegyük végre komolyan a szmog, a légszennyezés okozta halálozásokat, és ennek megfelelő súllyal lépünk fel a kérdésben. A koronavírus-járvány az elmúlt napon, hogyha jól emlékszem, nyolc halálos áldozatot szedett, a magas légszennyezettség ugyanezen idő alatt, hogyha az éves átlagot nézzük, akkor 35 halálos áldozatot szedett Magyarországon, évente 12 800 ember haláláért felelős a magas légszennyezés a szakértői becslések szerint, és ez nemcsak halálozásokat, hanem nyilvánvalóan nagyon sok megbetegedést, légúti megbetegedést és más, akár szív- és érrendszeri, és egyéb szerveket, szervrendszereket érintő megbetegedéseket is okoz, ami 2,5 millió kiesett munkanapot jelent a magyar gazdaság számára, és egyszerűen sok beteg gyereket és felnőttet, nehezen lélegző idős embert és krónikus beteget. Úgyhogy azt hiszem, hogy nem kell tovább ecsetelni, miért fontos, hogy az eddiginél határozottabb lépéseket tegyen Magyarország a légszennyezettség csökkentéséért, már csak azért is, mert egyébként az Európai Unió kötelezettségszegési eljárást folytat a magyar kormány ellen, hiszen nem tesznek meg semmi kézzelfogható, érdemi lépést ebben az ügyben.

A Párbeszéd most azt javasolja, hogy egyrészt gyakrabban vizsgálják felül a szmogriadó tájékoztatási és riasztási fokozataihoz szükséges határértékeket, másrészt pedig vezessék be a szabályozásba a könnyű szálló por, a PM_{2,5}-re vonatkozó határértéket. Az ENSZ Egészségügyi Világszervezete azt javasolja, hogy a napi határérték a PM_{2,5} esetében 25 mikrogramm/köbméter legyen, az éves pedig

10 mikrogramm/köbméter átlagosan, ehhez képest a magyar szabályozásban éppen most, 2020. április 1-jétől változott az éves limit 20 mikrogramm/köbméterre. Azt kérjük tehát, hogy egy sokkal szigorúbb szabályozás lépjen életbe, és legyenek érdemi következményei a szmogriadó elrendelésének, legyenek eszközei az önkormányzatoknak ahhoz, hogy küzdjenek a szállópor-szennyezés és más légszennyezések ellen.

Nem titok, hogy ez a kezdeményezés a párbeszéd Karácsony Gergely vezette Fővárosi Önkormányzattól érkezett, hiszen ők azok sok más felelős gondolkodású önkormányzattal egyetemben, akik szeretnének gyakrabban és komolyabb tartalommal elrendelni szmogriadót, csak éppen a nemzeti szintű szabályozás ezt nem teszi lehetővé. Úgyhogy ha a kormánypártok valóban partnerek abban, hogy megvédjük a magyar emberek egészségét, nemcsak a budapestiek, de más nagyvárosiak, sőt nagyon sok kistélepülésen élő egészségét is, akkor arra kérem önöket, hogy támogassák a Párbeszéd javaslatának a tárgysorozatba vételét. Látszik, hogy itt a Fenntartható fejlődés bizottságában már kezd kialakulni, ha nem is a konszenzus, de legalábbis valamiféle kompromisszumkeresés gyakorlata, úgyhogy bízom abban, hogy fideszes, KDNP-s képviselőtársaim is tudják támogatni ezt az előremutató javaslatot vagy legalábbis annak a tárgysorozatba vételét. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen az előterjesztőnek a bemutatást.

Kérdezem, hogy a bizottság tagjai közül kíván-e valaki hozzászólni a vitához. *(Jelzésre:)* Bencsik alelnök úr, parancsoljon!

Hozzászólások

BENCSIK JÁNOS (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszönjük az előterjesztő személyes jelenlétét és az általa előadott indoklást. Helyesnek tartjuk azt, hogy időközönként a Fenntartható fejlődés bizottsága is foglalkozik ezzel a kérdéssel, akár ellenzéki javaslatok megvitatásával is. Ebben az esetben mi azt az álláspontot képviseljük, hogy nem a kibocsátási paraméterek szigorítására van szükség elsősorban, hanem a kibocsátás mértékének a csökkentésére ezen a területen is, éppen ezt a célt szolgálta vagy szolgálja a környezetvédelmi törvénynek a szigorítása, amelyet az 1. napirendi ponton belül konszenzussal - köszönet az ellenzéki bizottsági tagok támogatásának is - a bizottság is támogatott, legalábbis a benyújtott módosító indítványt támogatja, reméljük, hogy a környezetvédelmi törvény plenáris ülésen történő módosítását is támogatni fogják.

Itt egy szempontra szeretném felhívni a figyelmet: hogy az Európai Unió jelenleg dolgozik a mostani szabályozások felülvizsgálatán, várhatóan szigorítani fognak. Célszerűnek tartjuk azt, hogy ha szigorítani kell, és szigorítani fog Magyarország is, a magyar törvényhozás is, akkor az legyen szinkronban az európai uniós által meghozott irányelvekkel, direktívákkal. Várjuk meg, amíg ez a javaslattétel megfogalmazódik az Európai Bizottság részéről, azt követően pedig kerüljön sor a törvény szükséges mértékű módosítására! Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kérdezem, hogy kíván-e még valaki szólni. *(Senki nem jelentkezik.)* Nem. Akkor megkérdezem az előterjesztőtől, hogy kíván-e erre reagálni.

TORDAI BENCE (Párbeszéd) előterjesztő: Nem.

Határozathozatal

ELNÖK: Nem, jó.

Akkor döntenünk kell a tárgysorozatba vételről. Kérdezem, ki az, aki támogatja. Aki igen, kézfeltartással jelezze! *(Szavazás.)* Három. Ki az, aki tartózkodott? *(Szavazás.)* Öt, öten tartózkodtak, és akkor nem volt ellenszavazat.

Megállapítom, hogy a bizottság a határozati javaslat tárgysorozatba vételét nem támogatta.

Egyebek

Mai utolsó napirendi pontunk az egyebek. Kérdezem, hogy az egyebek között bármelyik bizottsági tagnak van-e hozzászólási szándéka. *(Senki nem jelentkezik.)* Úgy látom, hogy nincs.

Az ülés berekesztése

Akkor ennek megfelelően a bizottságunk mai ülését lezárom. További szép napot és jó munkát kívánok mindenkinek e kicsit hosszúra sikerült bizottsági ülés után!

(Az ülés befejezésének időpontja: 16 óra 07 perc)

Bencsik János
a bizottság alelnöke

Schmuck Erzsébet
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Molnár Emese